

209068

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4

చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ ఏప్రిల్ 18 వ తేది బుధవారము

No. 15

సంపుటము. ౪.

పింగళినామ సంవత్సర వైశాఖ శుక్ల దశమి ౧౨.

సంచిక ౧౫

అమృతాంజనము.

అమృతాంజన సింధువధము.

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పల బార

దోలును. వాయువు

పోట్ల పొగొట్టును.

సునాసనగలిగి యుండును.

ప్రసిద్ధియింట నుండదనినది.

వనమూలికలచే సిందూదేశముందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రేరిగోడ్డు, బొంబాయి.
1, నంబూకల్లీ నీడి, మద్రాసు.

నోటీసు.

క్రొత్తగా రయసుమిల్లు కట్టబోవువారికి
మంచి తరుణము.

సెకండుహాండు మెషిన్ అలభ్యుండదు
యాంగు స్టీము యింజన్ అమ్మకమునకు
సిద్ధముగ నున్నది.

18 అం॥ సిలండురు స్టోకు 36 అం॥ 25

గజముల పవరు పై పీసు 10 అడుగులు.

స్టీము 16 అం॥ మరచుతుల అవసరము

లేక సరియైన స్థితిలోనుండి బాగుగ పని

చేయుచున్నది. (738)

వలయు వారు యీ క్రింది అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను:-

గ్రంధి బంగారాజు, మేనేజింగు ప్రొఫ్రయిటరు.

శ్రీలక్ష్మీవ్యసినహ రయసు మిల్లు, రాజమండ్రి.

A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంకోచముతో పోవుదురు.

గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి కటుంబమునందుండ
వలసిన యావృషధము. అంగ్ల,
యూనాని, దేశీయవైద్యులచే పొగ
డగాంచబడియున్నది. ఎన్నిదినము
లించినను మందు గుణముమాటుదు,
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక,
పక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు సుపయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
సోఫ్ట్ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల
వెల రూ 5-0-0. సోఫ్ట్ జేటు.

ఒకనాటి 2 ప్యాకెట్లు చెప్పించుకొనువారికి పోస్ట్ ఫ్రీ ఇవాలి.
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశ మేష్ట్రీ, వీధి, సాకారుపేట, మద్రాసు.

126

చిన్న పురుగులు

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

మందు, బోడి యగులు, పెండ్లుకలూడులు,
మైదాన జిల, అన్నియు చురుకులు వలన
కలుగును.

పాతబలాగా! ఈ పురుగువలె కాయించుచు,
ఒక విధమునకు మిగుల పనిచేసినచో
మీ మీ గృహములలోని శేలకొట్టెలు
బంగారుతో నింపబడియుండును.

తిరిగి లేక పనిచేయుచుండు ఈమందు
పురుగునకు, అతివ్యాధి కలుగజేయించిన
తేనెటీగ సహకారిగా నుండదనిబలుండు.
మందు ఆరంభమయిన వెంటనే నిద్ర
దక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగించక
ఉపేక్షించిన అచిర కాలముననే బట్టలను
వారితో సహాధ్యాయ గావలసినచున్నది.
కావున నిట్టి జగముకత్తువును

“కామినియా నూనె”

ఈ నూనెను సంతరింపును. చుండును బోగొట్టును.
పెండ్లుకలను రాలివేయును. ప్రత్యేకముగా బోగొట్టును.
తలకట్టుకు పరిమళ ముగంధద్రవ్యము.

భారతీయీ, నల్లలు మానెలకు నియమితమువారి మోడ
లైన పడకుడు.

గెల ట్లెట్ 1-కి రూ. 1-0-0 వ. పి. రూ. 0-4-0
2-కి రూ. 2-10-0 వ. పి. రూ. 0-7-0

ఉచితము.

మనుషులకు మజావుపరమకయి, ఆర్థికాధిపతి
రంపుకొనువారికెల్ల ఒకనాటి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత
నానె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

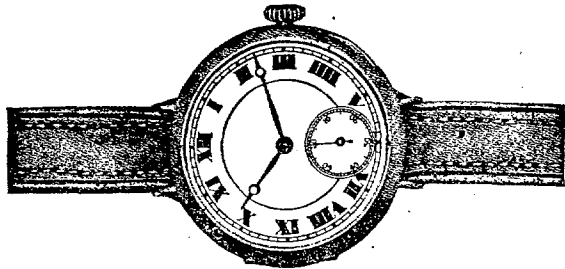
కోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జూమ్మనగోడు నీడి, బొంబాయి.

మద్రాసు కేసులు:— మెహతాపురమోక్షంయూర్,

29, వైసాబజార్ గోడ్, మద్రాసు.

మంచి గడియారమునుకొని,

సంవత్సరముల పర్యంతము

వాడుకొనుడు.

(707)

నమ్మక మైన మణిబంధపు గడియారములు

ప్రశస్తతమైన మణిబంధపు గడియారములు మాకు క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి.

ప్రతి గడియారమును సరిగా పోవునదియు, శుద్ధమయిన దనియు పూచియువ్వబడును.

నెం 584 “పిక్చర్ వీస్” మణిబంధపు గడియారము కట్టుతోడ సహా 6-8-0

నెం 585 ఏ డిటో చీకటితో గంబలను చూపగలడయిలు సహా 9-0-0

ప్రతి ఆరుగడియారములకు 1 గడియారముడిచితముగ బంపబడును.

E. A. WATCH COMPANY.

36, RATTAN BAZAR NO D, MADRAS.

ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెనీ,

36, రేటన్ బజార్ గోడ్, మద్రాసు. ఇ.సి.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువు శాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం.

వరి, చొళ్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయ్యకకుళ్లు, దుంప, ఫలవృక్ష
ములకున్నా, మొక్క తీగవనైరాలకున్నా సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు.
ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి శా
లూకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి అవసరముల గుణా గుణములను ఆను
సరించి తయారుచేయుచున్నారు. శాస్త్రోక్త ఎరువు అను మానాంతర ప్రతికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం,
మళయాళం మొదలగు బాషల నెలనెలకు ప్రయరించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి,
ఒక్కొక్కటిల్లలోని జర్నికల్ దార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెప్పిన ప్రతికకున్నా, ఇంకా ఎరువు
విషయముగా ఇతర అంశములకున్నా ఈక్రింద సుదహరించుచున్న వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 2, మద్రాస్.

PARRY & Co, Post Box No 12, Madras.

ప్రకటన

అంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

నేను నాకులకు ఈయనలను నాకులను తీర్చుటలేదనియు, నామీన అనేక దీక్షలు గలననున్నవనియు, అనేక మాటలనాకుల కొందరు నాపై ఉద్వేగము వహించి నంబూరు వెలుగోపాలరావు, తాడేపల్లి రామయ్యగారు చెప్పినట్లు నాకు తెలిసింది. నేను ఎవరికి బాధించుకూడా కాక లేను. నాకైన ఏవిధమున దీక్షలులేవు. ఇక నాకు రావలసిన బాకీలు అనేకము లున్నవి. అనేకమంది పైని అనేక దీక్షలు పొందిఉన్నారు. నాకు రావలసిన బాకీలు ఐదవేలకు దీక్షలు పొంది ఉన్నారు. నాకు గానాలో నరుకుతోలులున్న నైజాములో ముట్ట పాదేనున్న కలిసి ఇరువది వేల పిలువగల 500 మొదలకు భూములుగలవి. కాబట్టి నా విరోధులగు దుర్మార్గులు నాపైని చేప్పేది అబద్ధపు మాటలు చెనరును నమ్మకూడదు.

ఇట్లు, విషయము
మహమ్మదు ఉస్మాన్ ఖాన్.
బొంబే కంట్రాక్టర్, బేరవాడ.

అంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు విమర్శన సంఘము,
నెల్లూరు. (752)

పై సంఘమువారు మా పురమున జరుగనున్న ఆంధ్ర సాహిత్య సభ తోటి మ-రా-రా-త్రీ బలిజే పల్లి లక్ష్మీకాంతంగారి హాల్ లో ద్ర నాటకమును పోటీపరీక్షకు నేర్పాటుచేసిరి. అందు హరిశ్చంద్ర, చంద్రమతి, విశ్వామిత్ర, నక్షత్రక, హాహితాస్య పాత్రలు ధరించి యుత్తములైన వారికి క్రమముగారు, 50, 50, 40, 35, 30 లు వెలగల బంగారు పతకములును, మొత్తములో యెవరైనా ఒకము బాగుండునో వారికి రు 100 లు వెలగల గజత పాత్రమును బహుమానమొసంగెదరు. ఈ పరీక్షకు రాగోరువారు తమ దరఖాస్తులను మే నెల మొదటి తేది లోపుగా పంపుకొనవలెను. ఇందు విషయమై తెలిసికొన గోరిన యెడల యీక్రింది వారికి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

అడ్రెస్:- జ. సుబ్బయ్యశాస్త్రి,
రైల్వే మునుస్ఫ.
జ. సుబ్బయ్యశాస్త్రి, ఎం. సుబ్బరావు ఎం.ఎ,
ముంగి నూరువారి వీధి, డాక్టరు వి. వెంకటసుబ్బ
నెల్లూరు. రావు, H. L. M. S.

ప్రధానరు రామమూర్తి నాయుడు
గారి ప్రోగ్రాము.

- (1) కాకతి 19-4-17 & 20-4-17 2 దినములు.
- (2) ఒంగోలు 21-4-17 & 22-4-17 2 "
- (3) తాడేపల్లి 23-4-17 & 24-4-17 2 "
- (4) తెనాలి 25-4-17 to 28-4-17 4 "
- (5) గుంటూరు 29-4-17 to 1-5-17 3 "
- (6) కుర్నూరు 2-5-17 & 3-5-17 2 "
- (7) బెంగళు 4-5-17 to 6-5-17 3 "
- (8) తెనాలి 7-5-17 to 9-5-17 3 "
- (9) విజయ 10-5-17 to 14-5-17 5 "
- (10) రాజమహేంద్రవరం 15-5-17 to 18-5-17 4 "
- (11) కాకినాడ 19-5-17 to 22-5-17 4 "
- (12) కెప్టెన్ రావు 24-5-17 & 25-5-17 2 "
- (13) విశాఖపట్నం 27-5-17 & 28-5-17 2 "
- (14) గుంట 29-5-17 to 31-5-17 3 "
- (15) సరిపేట 5-6-17 to 8-6-17 4 "
- (16) పోచంపేట 11-6-17 to 13-6-17 3 "
- (17) ఆకాపల్లి 15-6-17 to 17-6-17 3 "
- (18) విశాఖపట్నం 18-6-17 to 20-6-17 3 "

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు

మృత్యు వాక్య కోర్కెనము.

ఈ సభ 7-8 తేను (శనివారాదివారము) లందు కడపలో మునిసిపల్ బ్రాంచి సెకండరీ స్కూలు భవనమున బహుళపురానులు, సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు, పండితులు నగు కోలాచలయ్య శ్రీనివాసరావు పంతులు గారధ్యక్షతన క్రింద జరిగినది. ఉద్వేగము పండితులు న్యాయవాదులు మొదలగు సుప్రసిద్ధుల సేతులు సభ నలంకరించిరి. ప్రథమ దినమున మధ్యాహ్నము మూడు గంటలకు దైవ ప్రార్థనముతో సభ ప్రారంభింపబడినది. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు జనమంచి శేషారెడ్డి శర్మగారు స్వాగతోపన్యాసముం జరిపినపిదప సభాధ్యక్షులు మహావీరయ్యగారు సభాన్యాసముం జరిపిరి. ఆంధ్రాంధ్రభాష మను జరిమిమనము సంబంధించిన ముఖ్యవిషయము లనేకములు విపులముగ గలవు.

తిరుపతినివాసులు న్యాయవాదులు నగు నాగభూడి కుప్పస్వామయ్య బి. ఏ గారు ప్రసాధుని నెలని కవితను గుతించి, కడపనివాసులు శే. శేషపల్లి రామకృష్ణ శాస్త్రిగారు భాగవత భాషను గుతించియు సుపన్యాసములం జరిపిరి.

మూడవరోజు యందును 7-80 గం. మొదలు 10-30 వరకు వాణిజ్యాలను సుబ్బరావుపంతులుగారు ఒంజమిట్ట బమ్మెల సోమరాజులగూర్చి, విజయగడము ఎస్. పి. జి. వరదాచార్యులు గారు ఎం. ఎ. శిబిశాస్త్రి ప్రశంసను గుతించియు, పంచాంగుల దక్షిణామూర్తి శాస్త్రి గారు తిక్కన సోమయాజినిగూర్చియు, బహుళ చింతిలపల్లి నగసింహశాస్త్రి గారు ఆభిష కవితత్వ తత్త్వమును గురించియు వ్యాసములం జరిపిరి.

మధ్యాహ్నము 1-గం. మొదలు 3. గం. వరకు బరిష్టాన్యాయవాద సభ జరిగినది. ఆందు బరిష్టాన్యాయ ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు ప్రతిపక్షులలో నొకరును బరిష్టాన్యాయ వ్యతిరేకములలో నొకరును గలిగిన వారును నగు మహారాజా సర్. వెలుగోటి శ్రీ రాజగోపాల కృష్ణయ్యచేంద్ర బహద్దర పంచహాజీ మన్మధారీ జి. సి. వి. ఇ. వేంకటగిరి మహారాజావారు కీర్తిశేషులై నందులకు దయ విచారమున మాచించుచు దక్షిణి మిత్రమునం బరిష్టాన్యాయవాద గలిగిన నొప్పు నష్టమును క్షమింపజేసిరి.

ఉయ్యాయ జమీందారు శ్రీ రాజా వేంకటప్పారావు బహద్దర వారు పరిష్టాన్యాయ (బరిష్టాన్యాయవాద) గాను గుట కంగికరించి యెదురేల మాటయిలు దయ చేయుటకు వాదనము చేసి యున్నందున బరిష్టాన్యాయ వారు రాజా వారికి గృతీకరిం చెలిపిరి.

జయంతి రామయ్యపంతులుగారు మరల గార్వనిర్యాహక సభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. పురాణము నాగభూషణముగారు, ఆచంట లక్ష్మీవతిగారును యథాప్రకారముగా గార్వదర్శులుగా నిర్ణయింపబడిరి. కార్యదర్శులలో నొకరగు నెలలి వట్టాభిరామరావుగారు చెన్నపురి నివాసము మానినందున వారి స్థానమందు గాయసాహెబు గుమ్మూడూరు వేంకట రంగరావుపంతులు ఎం. ఏ గారు నిశ్చయం పరచిరి. కార్యనిర్వాహకసభ్యు శే.బి.నందిలో రెంటుల వేంకటసుబ్బారావు పంతులు బి. ఏ. బి. యెన్ గారు, దినపహి హనుమంతరావుగారు, వై. నారాయణమూర్తి బి. ఏ. గారు, శిరి మువ్వగారు బడులుగా ఆగ్కటు పరకురామరావుపంతులు గారు (నందలూరు) జనమంచి శేషారెడ్డిగారు (కడప) మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రిగారు (విజయనగరము) వీరు మువ్వగారు నిశ్చయింపబడిరి. రావు బహదూర్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు, మింగళ సంకర్షణమునకు బరిష్టాన్యాయవాదులుగా నెన్నుకొనబడిరి. పరిష్టాన్యాయవాద సభాధ్యక్షులు 88రు చేరిరి.

మింగళ సంకర్షణమునకు రూ. 16850 ఆయమున రూ. 14000 వ్యయమును మదింపు చేయబడినది. ఈ వ్యయములో 9000 నిధులు భవనము చేరియున్నది.

రాజోపు పరిష్టాన్యాయవాద సభ వడగల్గె దోడ్పాటుయొక నూరు జమీందారులగు దివాన్ బహద్దర్. పి. రామకృష్ణ నాయుడుగారి యాహ్వానము ననుసరించి మధురలో జరపుటకు నిర్ణయింపబడినది.

మధ్యాహ్నము 3-30 గం. మొదలు రాత్రి 7 గంటల వరకు సాహిత్యసభ జరిగెను. ఆంధ్రాంధ్రభాష, నాట్యము నాంధ్రదేశ చరిత్రము మొదలగు తెలుగు విషయములు చర్చింపబడి తీర్మానములం గావించిరి. ఇత్తవర్ణలకుం బరిష్టాన్యాయ వారికి చి సంవత్సరమే ప్రారంభము.

విద్యార్థులు స్కూలు ప్రాంగణ తరగతి ముగించువరకు దెయ్యంబలో భారత భాగవత గామానుజాది గ్రంథములవలె వారి వాగ జతబ్రాహ్మణులందును సుద్వర్ణములం జరిపి సాధారణముగా సభ ము చేసి కొన్నిసం తటి శక్తి కలుగునట్లుగ సెకండరీ పాఠశాలలలో న్యాయవాదము నభివృద్ధి చేయుటకు దొరతనమువారిని బ్రార్థింపవలయును. స్కూలులపైను పరీక్షకు సిగ్గుచేయు తరగతు లన్నిటియందును విద్యార్థుల కాంక్షలు భాషేతర పఠనాశయము లన్నియు సాధ్యులగు నంతయును స్వభావముతో బోధింపవలయు నని యుత్తరువు చేయుటపై ప్రభుత్వమువారిని బ్రార్థింపవలయును. ఈతీర్మానము విషయము, వెళ్ళుచుండు యుత్సాహముతో సుతిచర్చ గావించినపిదప న్యాయసంఘములగు సభ్యులచే నామోదించు బడినది.

ఆయా తావులంగల పూర్వచరిత్రముం దెలుపు శిలా శాసనములు, విగ్రహములు మున్నగువానిని స్వదేశములోని వేదాంధ్ర తావునకుగాని విదేశమునకుగాని కొనిపోక యని యుత్తరువులము లందే నాని భద్రవలుచునట్లుత్తరువు గావించుటకు దొరతనమువారిని బ్రార్థింపవలయును.

ఆగ్గిలముకలదను కారణముచే నేగ్రంథమును గుతించి శిక్షాస్మృతి ననుసరించి తత్ప్రకటన కర్తలమీద జ్యోజరు పునపుడు, అట్టి గ్రంథముల విషయమై ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు వంటి విద్యార్థుల యభిప్రాయములం గొనకుండునట్టి చర్యల జరుపకుండుటకు దొరతనమువారిని బ్రార్థింపవలయును.

ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయ ప్రతిష్ఠ యాంధ్రులయొక్కయు వారివాఙ్మయముయొక్కయు నభివృద్ధికి గారణముగా బరిగణింపబడినందున నట్టి విశ్వవిద్యాలయమును సాధ్యమయినంత త్వరలో స్థాపించుటపై దొరతనమువారిని బ్రార్థింపవలయును.

ఇది వఱకే గ్రాంథికమును, వ్యాకరణము క్తము నగు భాష నే పాఠశాలలలో బోధింపవలయునని యుత్తరువుచేసి యున్నారు. కావున దదనసారమున వచనరచనాపత్రములను దిద్దునపుడు నై నుత్తరువునకు భంగము కలుగకుండ బరిక్షులు, సహాయపరీక్షులు, నమనర్పించునట్లుత్తరువు దయ చేయవలయునని గవర్న మెంటువారిని బ్రార్థింప నలయును.

రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు, (మైసూరు) సంకుసాల నరసింహకవిని గూర్చి వ్యాసము జరిపిరి. సభ్యుల ప్రార్థనముపై విజయనగర పండితులు వేరి కాశీ నాథ శాస్త్రి గారును, మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయ శాస్త్రి గారును నాంధ్రవిద్యార్థులకును నాంధ్రకవులకును గలుగవలసిన సంస్కృతభాషాపరిచయ ప్రాముఖ్యముగూర్చి యుపన్యసించిరి. తెనాలిపండితులు, అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు, భాషా విషయకములగు కొన్ని ప్రశ్నములం జరిపిరి.

పిదప న గ్రామనాధిపతి గారు రెండు దినములలోను జరుపబడి వ్యాసములలోని విషయముల విమర్శించుచు నొక యుపన్యాసముం గావించిరి. ఒక విశేషముడు.

మీరు ఓరియంటల్ సోపును ఉపయోగింపుడు. చవుకకు చౌక. అందమునకు అందము.

Oriental Soap Factory,
Goabagan, Calcutta.

మోటారు బస్సు కార్లు.

కాంటినెంటల్ అందు రిపబ్లిక్ బస్సు కార్లు సకాలమున అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును హిందూ దేశ పరిస్థితులకు తగువట్లును రేడియోటరు వగైరాలతో సహా 20 తేక 25 మంది కూర్చుండుటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:- వెల్కోజ, రాయపేట, (758) మద్రాసు.

భారతీయుల మర్మము.

(1) కవిచంద్ర శ్రీ రవీంద్రనాథ ప్రబోధము.

I

మన దేశమందు రాజ్యరక్షణము యుద్ధకార్యవిధానమును రాజానంద్య కార్యములై యుండెను. కాని విద్యాదానము మొదలు జలదానమునకును సమస్తకార్యములు సంఘమే చేసికొనుచుండెను. రాజులు తర్వాత రాజులు వచ్చిరి. పరదేశప్రభువుల ప్రభుత్వ ప్రవాహ మొకదాని తర్వాత మరొకటి భారతవర్షమును ముంచివేసెను. కాని యెప్పుడైనను సంఘభర్తృము నష్టమొందలేదు. జనులు పశుతుల్యులు కాలేదు. సంఘశక్తి క్షీణించలేదు. ప్రజలు దరిద్రులు కాలేదు. రాజుల పరస్పరకలహములకు ఆద్యంతములు లేకుండెను. కాని సంఘహృదయనికుంజమున వేణుని నాద మొక్కటే తీరున ప్రతిధ్వనించుచుండెడిది. ఆకాశమును చుండించు దేవాలయశిఖరములు నిర్మాణ మగుచుండెను. సత్రములు, చెరువులు, కనములు ప్రతిష్ఠింపబడు చుండెడివి. నిరపాయముగ విద్యాభిరుచు వేదవేదాంగములను బంధించుచుండెడి వారు. పండితు లానందముగ శాస్త్రచర్చలను జేయుచు నూతన విషయములను గనుగొనుచుండిరి. సంస్కృతపాఠశాలలు బంధింపబడలేదు. భజన కూటములయంద నడిచినమును, శ్రీమద్రామాయణ పారాయణము జరుగుచుండెను. పల్లీప్రాంగణములు శ్రీహరినామసంకీర్తనముతోడ మారు మ్రోగుచుండెను. సంఘము స్వప్రయత్నమున పీడి పరులసాహాయ్యము నక్షేపింపకుండుటకై కాక, బయట గలుగు ఉపద్రవములవలన నణుమాత్రమైనను చలింపక శ్రీసంపదలను గోల్పోకయుండెను.

నేడు మన దేశమందు నీటియద్దడి సంభవించినదని మనము గందరగోళము పడుచున్నాము. గవర్న మెంటును విమర్శించుచున్నాము. కాని దీని మూలకారణమును గూర్చి విచారించునప్పుడు మాత్రము మిక్కిలి దుఃఖము గలుగును. నేడు సంఘముయొక్క మనస్సు సంఘమధ్యమందు లేదు. అందువలన మనము కార్యసిద్ధికి సంఘమునకు వెలుపల బ్రయత్నములు జేయుచున్నాము. ఏదైన నొకనది తనమాగ్గమున పీడిమరియొక దిక్కున బ్రవహింప మొదలైనయెడల అదివరకా నదీతీరమున నుండు గ్రామములకు నీటియద్దడి గలుగును. పాడిపంటలు నశించును. ఫలవృక్షములు పాడగును. స్వస్థత చెడిపోవును. వ్యాపార మస్తమించును. కొలది కాలములో నాగ్రామము లరణ్యములుగ బరిణమించి క్రూరవృగముల కాటపట్టుగును.

మానవుని చిత్తశ్రోతము, నదీ ప్రవాహముకంటె ననేక రెట్లు తీవ్రమైనది. అచిత్త ప్రవాహము చిరకాలమునుండి భారతవర్షమందలి గ్రామముల, నాగోగ్రసంతములను, ఆనందముగను మొనర్చుచుండెను. కాని నే డాగ్రామములలోని భారతీయుల చిత్తధార విలు ప్రమైనది. అందువలన దేవాలయములు శిథిలములగు చున్నవి. వానిని భాగుచేయుచు వా రెవ్వరు? జలాశయములు కలుషితము లగుచున్నవి. వానియందలి పూడిక నెవ్వరు దీయించెదరు? సద్భారలు నవాబుల సాధరాణములు నిర్జనము లగుచున్నవి. ఇక నచ్చట నానందోత్సవధ్వని వినిపడుటెట్లు? ఏలయన? నేడునీరిచ్చువారు సర్కారువారు. దేశము నందు స్వస్థతను గలుగజేయువారు సర్కారువారు. చివరకు విద్యాదానముకొరకు గూడ మనము నడుముదించి సర్కారువారి వాకిటికడ సాష్టాంగము పడవలసి వచ్చినది. ప్రమానములు పుష్పించు వృక్షరాజము ఆకాశమునుండి పుష్పవృష్టి గురియటకుగాను, తన కాఖోపకాఖిల నన్నిటిని నూర్చుముఖముగ దిగిపి దరఖాస్తు తర్వాత దరఖాస్తు బెట్టుచుండునా? దరఖాస్తు బెట్టిన దనుకొందము. అది మంజూరయిన దనుకొందము కాని యా గగనకుసుమముల వలన నావృక్షమునకు సాగకత యొక్కడిది?

ఇంగ్లీషునందు “స్టేటు” అని చెప్పువానిని మనమాధునిక భాషయందు “సర్కారు” అని చెప్పుచున్నాము. ఈసర్కారునది ప్రాచీన భారతవర్షమందు రాజశక్తిరూపమున నుండెను. కాని పాశ్చాత్యుల “స్టేటు” నకును, మనరాజశక్తికిని మిక్కిలి భేదముగలదు. పశ్చిమభండములయందు దేశక్షేమమున కవసరమగు సమస్తకార్యములు “స్టేటు” మీద నాధారపడి యున్నవి. కాని భారతవర్షమందు దట్లుకాదు. దేశకల్యాణమునకును రాజశక్తికిని బహుస్వల్పసంబంధము మాత్రమే యుండెను. గురుపదవికి అర్హులగు విద్యాధికులు, జీతములు పుచ్చుకొనకుండ చదువు జెప్పుచుండెడివారు. శిక్షను గలపుచుండెడి

వారికి బహుమతు లొసంగి యాదరింపబడుచుండు రాజున కే విధమగు సంబంధము లేదని చెప్పజనదు. కాని గురువుల నాదరించి సహాయము చేయువాడ్యత రాజానంద్యకార్యముగ మాత్రమే యుండెను. ప్రతిగృహస్థునకును, సదస్యులను, గురువులను ఆదరించి పోషించుట ముఖ్యకర్తవ్యమైయుండెను. రాజు పండితుల నణుమాత్రమయిన నాదరింపకుండెను, ఆకస్మికముగ దేశమందరాజకము గలిగినను, విద్యాదానముకొరకు గాని ధర్మశిక్షకుగాని లేకమైనను వ్యాఖ్యాతము గలుగకుండెను. రాజులు గూడ ప్రజలకొరకు చెరువులను బావులను త్రవ్వించుచుండిరి. గుళ్లను, గోపురములను గట్టింపుచుండిరి. కాని సంఘమందలి సంపన్నగృహస్థులు గుళ్లను గోపురములను గట్టుచుండు విధముననే, రాజులు కూడ గట్టింపుచుండిరి. అందువలన రాజదృష్టి సంఘమందు లేకున్నను మరీ యశ్రద్ధ వహించినను, దేశములో నీటియద్దడి మొదలగునవి గలుగుట కవకాశము లేకుండెను.

పాశ్చాత్యదేశములయందు ఎల్లరును ఆరామ ఆహ్లాదములయందును, స్వాధికార్యాచరణము నందును బద్ధులై యున్నారు. కాని వారు కర్తవ్యభారమును స్వతంత్రముగ గుర్తింపజాలరు. ఏలయన? వారికర్తవ్య భారమంతయు రాజశక్తివై స్థాపించబడియున్నది. మన దేశమందు రాజశక్తి స్వతంత్రమైనది. ప్రజలు సంఘకర్తవ్యములకు బద్ధులై యున్నారు. రాజు యుద్ధము లొనర్చును. వేటలకేగును. రాచకార్యముల నిర్వహించుచు సుఖసంతోషములతోడ కాలము పుచ్చుచుండును. భర్తృవిచారణయందు రాజునకు గూడ గొంతభాగ్యత కలదు. కాని ప్రజలుతమకష్టసుఖములకు పూర్తిగ రాజునాశ్రయించి యుండువారు కారు. సంఘసంబంధమగు కార్యములు సంఘమునందలి ప్రతిమానవునిమీదను, విచిత్రరూపముల విభాగింపబడియుండెను. అందువలన మనము ధర్మచని చెప్పనది సంఘమందటను పరివ్యాప్తమైయుండెను. ఎల్లరును ఆత్మసంయమమును గూర్చియు, ఆత్మత్వగమమును గూర్చియు జర్చించుచుండురు. ధర్మపాలనం బొనర్చుటకు రాజున కెంత భాగ్యత గలదో ప్రతిపాదువునకును అంతకంటె నెక్కువ భాగ్యత గలదు. రాజుకూడ సంఘములోనొకవ్యక్తి, ఒక సంపన్నగృహస్థుడు. హిందురాజు లేవ్వకును సంఘశక్తిని క్షీణింపజేసి యెరుగరు.

విభిన్నసభ్యుల ప్రాణశక్తి విభిన్నస్థానములయందుండును. జనసామాన్యముయొక్క కర్తవ్యములు పుంజీకృతమగు స్థానమునే దేశముయొక్క మర్మస్థానమందును. ఆమర్మస్థానమునకు దెబ్బతగిలినయెడల దేశమంతయు తలకిందగును. రాజశక్తి తలకిందైనయెడల పశ్చిమభండములు వివాదోన్ముఖములగును. అందువలన నే యచ్చట “పాలిటిక్సు” మిక్కిలి ప్రధానస్థానము నాక్రమింపుచున్నది. సంఘము ప్రాణవిహీనమైనయెడ మనదేశము ఘోరసంకటముల పాలగును. అందువలననే మన మంతకాలము నుండియు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముకొరకు ప్రాణపదముగ బ్రయత్నింపకుంటిమి. సాంఘికస్వాతంత్ర్యముకొరకు సర్వవిధముల బ్రయత్నింపుచున్నాము. పాశ్చాత్యదేశములయందు దిక్కులేని వారికి భిక్షాదానము మొదలు సామాన్యులకు ధర్మవిద్యాదానమువరకు “స్టేటు” చేయవలసియున్నది. ఆకార్యము లన్నియు మన దేశమందు జనసామాన్యముయొక్క ధర్మవ్యవస్థలమీదనే స్థాపించబడెను. ఇందువలన “స్టేటు” వృద్ధిచొందుచుండిన యెడల ప్రాశ్చాత్యులభివృద్ధి నొందుచుండురు. మనమన్ననో ధర్మవ్యవస్థ సుదృఢమైన కొలది ఉన్నదిని మొందుచుండురు.

ఇంగ్లాండునందు దేశమును, జనసాధారణము “స్టేటును” మేల్కొల్పుచు కార్యకారిగ నుండునట్లు, చూచుచుండురు. అటులే మనము నేడు ఇంగ్లీషు సాతకాలలయందు విద్యాభ్యాస మొనర్చి మన యవస్థాభేదము నాలోచింపక మనకు గావలసినవాని నన్నిటిని గవర్న మెంటువారి నడుగుటయే మన కర్తవ్యమని సిద్ధాంతీకరించుచున్నాము. తన రోగమునకు దాను మందు ద్రాగవలయును గాని పరులు బోషధమును నేపించుటవలన రోగినివారణ కాదు. అది తగు చికిత్స గావన విషయమును గుర్తింపజాలకున్నాము. జనసాధారణముయొక్క కర్తవ్యము జనసాధారణముయొక్క సర్వాంగముల యందు వ్యాపించుట యుత్తమమ, లేక “సర్కారు” ను సేరుగల నొక నిర్దిష్టస్థానమున నియుక్తమగుట యుత్తమమ, యని యోచింపవలయును. కాని మన ప్రాచీన తర్కము పోయినది. మన యాధునికతర్కమున కట్టి శక్తి లేదని చెప్పవలసినప్పుడు మన తర్కము స్కూళ్లయందలి “డిటేలింగు” క్లాసులలోనికి పనికివచ్చుచుండగాని, కార్యచరణమంత్ర మణుమాత్రమైనను పనికిరాకున్నది.

పాశ్చాత్యదేశములయందు “స్టేటు” సంఘముయొక్క సమ్యుతిమీద నవిచ్ఛిన్నముగ ప్రతిష్ఠింపబడియున్నది. అని యచ్చట స్వాభావికనియముయొక్క యభివ్యక్తము. అట్టిదానిని మనము శుష్కతర్కములన బొందుటెట్లు? మన దేశమందు సర్కారునది, సంఘమునకు సంబంధించిది కాదు. అది సంఘమునకు బహిర్యూతమైనది. అందువలన నేకార్యమునైనను సర్కారువారివలన మనము చేయుచుకొనినయెడల దానికి మన స్వాతంత్ర్యమును మూల్యముగ విక్రయింపవలసి యున్నాము. సర్కారువలన జేయుచుకొనిన కార్యసంబంధమందు సంఘ మకర్తవ్య మగుచున్నది? అట్టి యభివ్యక్తము మనదేశమునకు స్వభావసిద్ధగుణము గాదు. మనము నానా బాతులయొక్కయు, నానారాజులయొక్కయు పరిపాలన కధీనుల మగుచుంటిమి. కాని సంఘము తన కార్యములను దానే చేసికొనుచుండెడిది. చిన్న కార్యమునకైనను సైన్యకార్యమునకైనను పరులమీద నాధారపడి యెరుగదు. స్వకార్యనిర్వహణమందు పరుల హస్తస్పర్శవైనను గలుగనీయ లేదు. అందువలన రాజలక్ష్మీ మనదేశమునుండి నెలపు నైకొనినను, సంఘలక్ష్మీమాత్రము మనలను విడనాడకుండెను. (కృ పణిక)

ఇంగ్లాండులో జరుగబోవు దేశీయ మహాజనసభకు ఈ చెప్పబడినవారిని ప్రతినిధులుగ ఎన్నుకొనిరి:—

మంగ దేశము:— సర్. కే. జి. గుప్తా, సర్. కనవిహార ఘోష, సురేంద్రనాథ్ టెన్జీ, భూపేంద్రనాథ్ బాసుగాల్, బొంబయి:— ఎం. పి. జిన్నాగారు.

మదరాసు:— శ్రీనివాసశాస్త్రి, సి. పి. రాయస్వామయ్యగారు.

సంయుక్త రాష్ట్రము:— మహమ్మదాబాదు రాజుగారు, పండిత మదనమోహన మాలవ్య, డాక్టరు టి. జి. బహదూర్ సప్తగారు.

వీరు స్వపరిపాలన దోహదార్థమై ముందుగ పని చేయుటకై మే మాసాంతమున పయనమై యేగెదరు.

అఖిల మహమ్మదీయసభవారు మాడ 10 మందిని వీరితో పంపుదురని తెలియుచున్నది. పేర్లుమాత్ర మింకను తెలియటలేదు. శిశిర ఋతువునందు జరుగబోవు దేశీయమహాసభకు ఇంతకంటె ఎక్కువగ ప్రతినిధు లేగదరు. భారతదేశమందును, ఇంగ్లాండులోను స్వపరిపాలన కార్యనిర్వాహకమునకు నామ్మక వసూలుచేయుటకై దేశీయసభ వారొకసంఘము నేర్పరిచిరి. దీనికి కార్యదర్శి గా శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు. ఇదివరకపుడే 2 లక్షల రూప్యముల వాగ్దానము చేయబడినది.

నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతి వైరా దేవస్థానములలో 1917 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలలలో రాబడిన బంగారు వైరా వస్తువులు యీ దిగువ కనుపరచిన వాటిని 1917 వ సంవత్సరము ఏప్రిలు నెల 23-వ తేదీ సోమవారము పగలు 11 గంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానము ఖజానావద్ద యేలం చేయబడును. ఏలములో సవాలు చేయకొరువారు దేవస్థానము కచ్చేరిలో ముందుగా రూ 100 లు ధరావత్తుకట్టి యేలములో సవాలు చేయవలసినది. ఏలం పూర్తి అయిన తేదీ లాగాయతు కిది నములు లోపల యేలం మొత్తము చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలెను. (759)

1. బంగారు దళా ఒకటికి తులములు 30 వంతున తు 1082
2. బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 14
3. వెండి దళాట్లు 1000 తులములకును 7582
4. వెండి నాణ్యములు లాటుగా రకములు 7
5. హరియూపాయలు 6078
6. తేగడ రూ॥లు దళాట్లు రూ॥1000 లు వంతున రు. 8674
7. తేగడ సైసాలు ఒకలాటుగా రూ 409
8. తాంబ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 581
9. రాగి వైరా ఒకలాటుగా
10. వస్త్రములు వైరా లు
11. కర్పూరం వైరా చిల్లర దీనికి సామాను

M. Suryanarayana Rao,
for విచారణకర్తలవారు.

యుద్ధపుటప్పపత్రములు

భారతమాత:- ఇవిగో పత్రములు. అందరు కోట్లకు కోట్లు కొనుచున్నారు. మదరాసు బస్టాకంటే వెనుకపడినది. ఇది లక్షాకరము. మీ తత్వతీయ స్థానము నయిన ఓ ఆంధ్ర, తమిళ, మలయాళ, కన్నడ పుత్రులారా విశేషముగా యిప్పుడు పత్రములను కొని నిలబెట్టుకొనుడు. మీరు బ్రిటిషు కాపులలో ప్రవృత్తు లని చెప్పుకొందురు గదా. మీ శ్రద్ధాభక్తులను మీ యీ కీర్తికి తగిన ట్లుండవలయును. (చెన్నపురిరాజధాని యంతవఱకును కిరీ లక్షల యుద్ధపుత్రములను మాత్రమే కొనుట సంతాపకరము.)

దాలచరస్వతి భాండాగారము-అంగలూరు.

అంగలూరులోని దాలచరస్వతి భాండాగారపు 1916 వ సంవత్సరకార్య నివేదనపత్రము మాకు చేరినది. అందలి ముఖ్య సంగతులు కొన్నిటిని క్రింద పేర్కొనుచున్నాము:

పూర్వమువలెనే గత సంవత్సరము నందును గ్రామ పాఠశాలలు, ధర్మశాలలు, బాలికలకు, బహుమతులొసంగిరి. కాని పరిమితులు నెలకొల్పలేనందులకు వారు చింతిల్లుచున్నారు. గత సంవత్సరమున నెలదినములు ఎండయు, వానయు ననక బాల విద్యార్థిసాంఘికములు గుంటూరు మండలమున పలు నక్షత్రముల సహించి సుచారముజేసి 25 తాళపుత్ర గ్రంథముల సంపాదించిరి. ఈ వత్సరమున తత్సాంఘికముల చొక్కరు మృతిజెందుటంజేసి యెచ్చటకు బాటకు పలుపడినది కాదు.

గోక్షే భావకామును, నిర్మలాత్మధర్మణ కొరకును రాత్రిభగవంతులను స్థాపించిరి. అందు, గత వత్సరమున కిది విద్యార్థులుగలయు, మరికొందరు విద్యార్థులు అన్య గ్రామములకు పోవుట చే విద్యార్థులు సంఖ్య తగ్గినది. ప్రభుత్వమువారి రాప్రతిష్ఠాపనాభివృద్ధికి సంతసిలి తద్యత్సరము నందే పాఠశాలను రికన్వేజుచేసి రు 64-0-0 గ్రాములచెప్పి. వేతనము గొనకయే, గత వత్సరమున పాఠశాలలోపాఠ్యము పదవి నిర్వహించి కార్యకార్యము జూపిన యువాధ్యక్షులకు, ఉపాధ్యక్షులకు కృతజ్ఞులు. ఈ వత్సరము ప్రత్యేక సౌకర్యములను పాఠ్యమును, వేస్త్రమును, వేస్త్రము, వేస్త్రము, అందలి విద్యార్థులకు కావలసిన పాఠ్యమును, పరికరము, కాగితములను గూడ ధర్మముగ నొసంగుచున్నారు.

విద్యార్థులకును లేని భాండాగారమును భారత ప్రతిష్ఠాపనలకు నిమగ్నమై భాండాగారము నిర్వహించుచున్నది. ప్రత్యేక సంఘముకట్టి యెచ్చట బట్టింది. ఈ సంఘము గల గత వత్సరమున సుమారు రు 680 లు ధర్మము చేయించిరి. తద్వారా పుణ్యముల కొందరు 400 రూపాయలు యిచ్చుటకు వాదాము చేసిరి. ఇంకను మూడు నాలుగు వందల రూపాయలు లొసగనై యున్నారు. ఇటుక తీయుటకు బాలర పాఠశాలలోని పాటిచుట్టికిని, ఆ యిటుకను కట్టుటకు గ్రామ పాఠశాలలోని పున్న తుమ్మ చెట్టుకును, దివ భాగములు చేసియున్నారు.

అకుసుమిని గోపాలకృష్ణ యాభ్యుక్తు భాండాగారమునకు ప్రధానసామంతులగ చేరి, వికలయగు మరొక్కభవనమును తరగ్రహణిపేట నిర్మించి యిస్తుని వాదాము చేసియుండి.

కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారగు (H. H. Burket) దొర వారు భాండాగారమునకు దయచేసి భాండాగారాభివృద్ధిని గొందిరి. తరువాతి జిల్లాధ్యక్షులవారి కొంత సహాయమునవేడ ప్రకలెక్టరు గారన, భాగ్యమానులగు జిల్లాధ్యక్ష సభ్యులు

లును నెలకు రు 10 వంతున నొసంగుటకు సమ్మతించి తమ దేశభావభిమానమును జూపిరి.

కాటంరెడ్డి ఆదివారాయణ రెడ్డిగారు కృష్ణామండల సభకు గుడివాడ దండన చేసి దివాన్ బహద్దర్. పి. శేకవర్మగారితోడను, పి. నారాయణరావు నాయకు లి. ఏ. బి. ఎల్. గారితోడను గ్రామమునకు దయచేసి రెండు వందల రూపాయలు, భవన నిర్మాణమునకును స్త్రీల భాండాగారము నకు నూరు రూపాయలు నొసంగిరి. మరియు మా భాండాగార భవన నిర్మాణమున కింకను సహాయ మొనగడనని వాదానము జేసిరి.

జనసామాన్యమునకు జ్ఞానాభివృద్ధిని జేయుటకు మ్యాజిక్ లాంతరుకన్న సత్సాధనము వేటొక్కటి లేదని యెంచి కొందరు దేశభిమానులు సుమారు రు 300 విలువగల మంచి లాంతరు భాండాగారమునకు గొని యిచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నారు.

భాండాగారాధిపతి లింతవరకు శ్రీ మ్యాజిక్ ప్రభు సమర్పిత తారవారము, శ్రీ వెంకటేశ్వర చెంచయ్య జీతము అను రెండుగ్రంథముల మాత్రము ప్రకటింపకలిగిరి.

భాండాగారమునకు తెప్పింపబడు గ్రంథముల కన్నం టికిని అచ్చటనే స్కూలు వైండిగు చేయబడుచున్నది. ప్రత్యేక మా పని సెక్కు సేచుకొనివారు. భాండాగారము, కొక యంత్రముగూడ దెప్పింపబడినది. అందువలన 700 సంపుటము లేన సరమున వైండుచేయబడినది. ప్రస్తుత విషయని బాల విద్యార్థి సాంఘికలెల్లరు సేచుకొని పనిజేయుచున్నారు.

బాలవిద్యార్థి సాంఘిక శ్రీభాండాగారమును స్థాపించిన దాని గ్రామాభివృద్ధికిని, భావభివృద్ధికిని దోడ్పడుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము కృష్ణావర్షప్రవాహకారవలన సమయమున కృష్ణా గుంటూరు మండల వీరజయలకు గలిగిన గుహముల బాపనంచి సాంఘికముల కొంత ద్రవ్యమును ప్రోవుచేసి దేశవారలొని సేవకా సభ్యమునకు బంపిరి.

చెన్నపురియందా మహాచిక్కుము

చెన్నపురి కాంస్యరేమ: సమందు ఆంగ్ల్య కాభ్యాకారి గా నున్న డాక్టరు రామవేంకట రావుగారు చెన్నపురియందు 1916-వ సంవత్సరమున మహాచిక్కు వ్యాధి క్లిప్తినిగూర్చి తమ రిపోర్టును ప్రకటించిరి. దీనిని జూలై 1910, 1911, 1912, 1914 వ సంవత్సరములందు వ్యాధితగిలిన కాకిలో ఇంచుమించుగా గగము మంది మరణించిరియును ఈ కాకిలకుండు మహాచిక్కుము అంటు వ్యాధిగా పరిణమించివ్యాధిం దెలియు తెలియజేయుచున్నది. 1915 వ సంవత్సరమునందు ముప్పుప్రక్కట గ్రామములందు పశువా కము, పెరంబూరు, తిరునకిల్లె, జిల్లాధ్యక్ష సాధిజోమెలకున్నం అనుచోట్లకు వచ్చినవారి వలన, ఆయా భాగములందు మహాచి కము కనబడినది. ఆ సంవత్సరము సెప్టెంబరు మాసమునందు 42

మందికి మహాచిక్కుముపోసెను. అక్టోబరు నవంబరుమాసములందు మాహాచిక్కుము తగిలినవారిలో సగముమంది మరణించిరి. డిసెం బరు మాసమున మరణముల సంఖ్య తగ్గిపోయి 55 మందికి తగ్గు లగా 17 మంది మాత్రము మరణించిరి. 1916 వ సంవత్సరము నందు మొదటి రెండుమాసములందును, మహాచిక్కుము సోకిన వారిలో 4 వ వంతు మరణించిరి. కాని యావల నెలలలో మరణములసంఖ్య క్రమముగా తగ్గుచువచ్చెను. గత డిసెంబరు నందు పిల్లలుపార్కు ఉత్సవమును జూచుటకు అనేక ప్రదేశములనుండి అనేకులు వచ్చిరి. వారిలో మాహాచిక్కు ప్రారంభ దశగల వారును కొందఱుండినట్లు తెలియవచ్చినది.

1915 డిసెంబరు 31 వ తేదీతో నంత మగు మూడు మాసముల కాలమున క్రిందటి సంవత్సరములం దాకాలముననే మరణింపిన వ్యక్తులకంటె చాల తక్కువవచ్చు ము కురిసినది. శెట్ట యెక్కువగానున్నందునను, పొరుగుపొరుగు తమ ఇష్టమువచ్చి నట్లు నగరమున బసచేసి సంచరించు చుండినందునను స్థానికము ప్రబలమయ్యెను. 1911 వ సంవత్సరము జనవరినుండి అక్టో బరు మాసంతమువఱకు 1444 మందికి స్థానికము తగిలివారిలో 465 మంది మరణించిరి. 1915 వ సంవత్సరపు సెప్టెంబరునుండి 1916 వ సంవత్సరపు అక్టోబరు మాసంతమువఱకు 1591 మం దికి స్థానికముసోకి వారిలో 465 మంది మరణించిరి. అనగా తగిలిన వారిలో నూటికి 29 మంది మరణించినని తేలినది. ఒక్కొక్క కాలమునందు స్థానికము ప్రబల మగుటకును కారణములు గలవు. చెన్నపురియందు రెండవసారి టీకాలుచే యించుకొనుట నిర్బంధముకాదు. చిన్నప్ప డెప్పుడో టీకాలు చేయించుకొనినవారు సంపూర్ణముగా స్థానికమునుండి తప్పించుకొనజాలరు. ప్రతివారికిని టీకాలుచేయించుకొనుట నిర్బంధముచేసిన ఎడల స్థానికపు ప్రమాదములుతగ్గును. 1916 వ సంవత్సరమునందు వ్యాధి ప్రబలినప్పుడు 40 నెలలందుకి మఱల టీకాలు చేయించిరి. మఱల టీకాలు చేయించుకొన వలెనను నిర్బంధము నేర్పజుటకు వలెనను స్థానికము తగిలిన వారిని ప్రత్యేక ఆసుపత్రులకు మార్చుటచేతను విశేషసౌకర్యముండును. కాని రెండవదానికి చిక్కల నేకములు గలవు. రాజధానియందంతటను ప్రథమ పర్యాయము టీకాలు చేయించుట యే నిష్పంధముగా జేయకుండగా, రెండవపర్యాయము టీకాలు చేయించుటకు నిష్పంధ మేర్పజుటకు కష్టము.

జర్మనుమిత్రులు సందీకోరుట

ఆక్సుటర్ డాం, ఏప్రిల్ 18:- ఆస్ట్రియా దొరతనము వారు తమతో సంతి చేసుకొనవలెనని రష్యావారిని గోరుచు ఒకపత్రికనంపిరి. 10 వ తేదీని రష్యాదొరతనము వారు పంపిన విజ్ఞప్తిజూడ ఆస్ట్రియా హంగరీవారివోలె రష్యావారికి కూడ ప్రత్యేకముగ సంతిజేసుకొను నిర్ణయదని తెలియుచున్నది. ఆస్ట్రియా దొరతనమువారు రష్యావారికి పంపిన సందేశమును పరిశీలించినవో ఈ సందీపన రష్యాదేశస్థులను మ్యానతబర చుటగాని ఇతర రాజ్యములకు సంకటము కలిగించుట గాని ఆస్ట్రియావారి యుద్ధేశ మెంతమాత్రము గాదనియు కారరమైన రిటని సంధిజేసుకొన మానన స్వాంత్ర్యముల ననుభవించి కాంతముతో నుండుటకు వారు కోరుచున్నారనియు తెలియగలదు. ఆస్ట్రియా హంగరీ రాజ్యములకును రష్యా రాజ్యమునకును ఏమియయందును విరోధము తటస్థించ జాలరు. రష్యావారు ప్రజాస్వాంత్ర్యమునకై పోరుచున్నామని తెలియజేసిది. రష్యములు ఇప్పుడు ఆ జిద్దేశముతో పోరుట లేదు. కాన రష్యావారికిని ఆస్ట్రియా హంగరీవారికిని సంతి సమకూరుట కష్టతరమైన సంగతికాదు, ఏల:- ఆస్ట్రియా స్వాభామును తమ మంత్రిలతో కలసి కాశ్వత కాంతిలో రాజ్య మేలుకొన నిశ్చయించుకొనెను గాన సంతి కుదురుట కష్టముకాదు.

జర్మనీలోనున్న సాంఘిక ప్రజాప్రభుత్వవాదులు దేశాక్రమమును జేయవలయునను ఉద్దేశమును వదలకొనినది ఆస్ట్రియా దొరతనముతో రష్యావారికి తెలియజేసిరి. ఆస్ట్రియాలో నున్న జర్మను సాంఘిక ప్రజాప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు సందీకనుకూలముగ రష్యా సాంఘికవాదులకు సందేశము నంపిని ప్రాంక్షిస్తు జయిటుగు పత్రిక వ్రాసినది.

సింధురాష్ట్రీయకాలాచారసభ పి. కాయ్యరమున జరిగెను. సభకు వివిధ చంద్రసాముగారి, రాష్ట్రానింపబడిరి. సభకు మీరు రాకూడదని దొరతనమువారు నిరోధించిన 7 వ తేదీనిపాలు గారికి కాలాగనవారు తంతివాదనంపిరి. అందుచే వివిధ చంద్రసాల్ గారు సభకు వెళ్లలేక గడబడలేక సభజరిగినదని తెలియవచ్చుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

హైకోర్టు వకీలు:— ఎం. నారాయణమూర్తిగారు హైకోర్టు వకీలుగా చేరుకొనిరి.

ముత్యాలపేట హైస్కూలు వాఙ్మయసంఘము: ఈ సంఘపు సంవత్సరసభ దివాన్ బహదర్ ఎల్. పి. గోవిందరావువారిగారి అధ్యక్షతన ఈ సాయంత్రము జరుగును.

ఉద్యోగ సమాచారములు:— విశాఖ పట్టణము జిల్లా యందు తహశీలుదారుగానున్న ఎల్. గోకులదాసుగారు 5-వ తరగతి సర్వే ఆసిస్టెంటు డైరెక్టరుగా నియమింపబడి 1-వ గ్రూపులో లాంఛరికార్డును సూపరింటెండెంటుగానున్న ఎ. జగరాయపిళ్లగారికి బదులు నియమించిరి.

కుక్కను దొంగిలించుట:— పాఠశాలమును స్వామి అనువాదు విక్టోరియా క్రెస్టెంటువద్ద నివసించు మిస్ పార్కురు అను నామె కుక్కను దొంగిలించిరను కేసు ఈది నము పూర్తిగా విచారింపబడి ముద్రయింపబడి 6 మాసముల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

శాలువ దొంగతనము:— తిరుపతి క్షేత్రంలో ని వసించుచున్న రాజధాని కళాశాల విద్యార్థి శాలువను దొంగిలించిన ఒక మహమ్మదీయ బాలుని గూర్చిన కేసు ఈదిన ము విచారింపబడినది. ముద్రయింపబడిన కుక్కకోగము గలవాడైనందుచు పేజిస్ట్రీలుగారు దయదలచి అతనిని 10 రూ॥ల జుల్మానాతో వదిలివేసిరి.

యుద్ధనిధి సహాయము:— చెంగల్పట్టణంలో సబు డివిజన్ ఆఫీసుగానున్న కృష్ణస్వామి అయ్యగారు పిలువగా చెన్నపురి కళిందాససభవారు చెంగల్పట్టణ సబుకలెక్టరు బ్రాహ్మదొరగారి అధ్యక్షతన నేటిపు స్కూలు హాలులో గతశనివారమునాడు యుద్ధనిధి సహాయార్థము వల్లిఅను నాటకమును ప్రదర్శించిరి. దీనివలన వచ్చినసొమ్మును చెన్నపురి యుద్ధనిధి కార్యదర్శికి పంపుదురు.

ఇంకొక దొంగతనము:— తిరుపతి క్షేత్రంలో ఆగ్నేయ సాహెబు వీధిలో నొక బ్రాహ్మణగృహమున రెండు ఇద్దరి లోటాలను దొంగిలించిన 22 ఏండ్లయీడుగల అల్లాబక్ష అను నతనిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. కొంతవిచారణ జరిగినవెనుక రాజధాని ముఖ్యమేజిస్ట్రీలుగారు 25 వ తేదీకి వాయిదా వేసిరి.

పోలీసుబహుమతి:— హైదరాబాదులో పేరు పొందిన దొంగయగు దొంగదాసి శంకరుడును నామాంతర పురుషుల లక్ష్యణన అను నతనిగూర్చి విచారించి తెలిపినందులకు హైదరాబాదు పోలీసు డిజిటీడైరెక్టరు జనరలుగారు సబి సైన్లెట్టరు జే. వి. శ్రీనివాసమూర్తిగారికి 68 రూ॥ల బహుమతి నొసంగిరి. దీనిని చెన్నపురి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారికి కరించిరి.

నైనిక విచారణ:— నైన్యమున నిష్పంధముగా చేరవలసిన వారిలో ప్రస్తుతము చేరజాలమని తెలుపుకొనువారి విషయమును గూర్చి విచారించుటకు న్యాయవిచారక సంఘ మువారు శేషటి యదయము విచారణ ప్రారంభించెదరు. రాజధాని ముఖ్యమేజిస్ట్రీలు పెల్లిగా రధ్యక్షత వహించెదరు. డిప్టీ ఆసిస్టెంటు అటార్నెంటు జనరలుగారు నైనిక శాఖోద్యోగిగో సంఘమున నుండును. విచారణ శనివారమునాడుకూడ జరుగును. ఇంతవఱకు నైనికనగ్గమునకే జారకుండుటకు 100 శ్రాస్త్రులు వచ్చినవి. వైద్యవిషయ కారణమున వచ్చిన దరఖాస్తులు విచారింపబడువు.

కోలారు మండలసభ:— ప్రథమ కోలారు మండలసభను ఈనెల 16 వ తేదీని కోలారు మిషను ఇన్స్టిట్యూటునందు పి. ఎఫ్. జూరింటు (డిప్టీ కమిషనరు) గారు ప్రారంభించిరి. గౌరవకార్యదర్శి తమ రిపోర్టును జదివిరి. 1918 వ సంవత్సరమునందు కోలారు జిల్లాలో 233 ప్రాథమిక పాఠశాలలే ఉన్నట్లును. కాని ఇప్పటికి వానిసంఖ్య 6 వేలవఱకు పెరిగినది. 16 పంచమపాఠశాల నెలకొల్పబడినవి. బగ్గేపల్లియందు ఆతాలూకా అమిల్దారు వి. ఎస్. వాసుదేవరావుగారి ప్రయత్నముల వలన వడ్డేర పాఠశాల యొకటి స్థాపింపబడినది.

62 బాలికా పాఠశాలలను ఏర్పఱుపబడినవి. పాఠశాలలకు రాజాలని స్త్రీలకు వారి ఇంటనే విద్య గలపు సేర్పాట్లు చేయబడుచున్నవి. మాలబాగల్ అను గ్రామమున పంచరు బాలికల పాఠశాల నెలకొల్పబడినది. చాపలట్ల వద్దంగము, కమ్మరము మొదలగు పరిశ్రమల పాఠశాలలను పనిచేయుచున్నవి. జిల్లా యందు తగిన స్థలములందు 81 పఠనమందిరములు నెలకొల్పబడినవి. ప్రజలకు జ్ఞాన దాయకములును, జాతీయావభోధకములును నుపన్యాసముల నిచ్చుటకు ఉపన్యాసకులు నియమింపబడిరి. వీరు ప్రతిగ్రామమునకును పోయి ఉపన్యాసము లిచ్చుచుందురు. 50 పాఠశాలలను భరించుటకు ప్రజలు 12500 రూ॥ ల నొసంగిరి. కాని తక్కిన పాఠశాలలను ప్రభుత్వమువారు భరించుచున్నారు. చింతామణి పురవాసులగు అప్పాజీరెడ్డిగారు ఒక వ్యవసాయ పాఠశాల సేర్పాట్లు చేయుటకొరకు 10 వేల రూ॥ ల విరాళము నొసంగిరిని సభ యందు ప్రకటింపబడెను. ఈ పాఠశాలను త్వరలో ప్రారంభించెదరు. బట్టల నేతకు మంచి ప్రోత్సాహ మొసగబడుచున్నది. పనిముట్లను మరలను సైత చేయుటకును నూచింపబడినది. కంప్రూక్చరు మానుషపుగారు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయముకొరకు 5 వేల రూ॥ ల నొసంగిరి.

సుగుణవిలాససభ:— రావుసాహెబు కలవల రామనాథము పెట్టిగారు పెర్రేపుగారవోద్యోగమున నియమింపబడినందులకుగాను వారినిగౌరవింపటకు వైసభవారు 20వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటలకు ఆతిథ్యము నొసంగి, 21 వ తేదీ నాటి సాయంత్రము విక్టోరియా ఘోషాటనుప్రతికి సహాయముగా విక్టోరియా ఘోషాటనుప్రతికి తెనుగున ప్రహరణాటకమును ప్రదర్శించుదురు.

ముఖ్య సమాచారములు

కర్తవ్యదలాలీగారు ఈ నెల 17 వ తేదీని కూనూరులో నైనికవైద్య శాలలను పరీక్షించిరి.

మిత్రమండలి ద్రవాన్ని వృధాగా ప్రవాహమునలె శత్రువులను ముంచివేయుచున్నదని యొక విశేషకుడు రణరంగమునందుండి వ్రాసెను.

బ్రిటిషువారి కిటీనలకలిగిన విజయములను గూర్చి అలహాబాదు హైకోర్టు జడ్జిగారు నేడుదయమున న్యాయస్థానమందు ప్రశంసించిరి. న్యాయవాదులు సంతసమును వెల్లడించిరి.

తురుష్కు యువజనులు మహమ్మదీయ నుతము నందిసుమంతయైన గౌరవములేక పుణ్యక్షేత్రములను పాడుచేయుచున్నారు. కాన నైనికులు ప్రజలను ఈ అపరాధుల నధికారమునండి తొలగింప వలెనని హైదరాబాద్ రాజుగారు ప్రకటించిరి.

కూనూరులో నున్న కార్ డైటు ఫ్యాక్టరీయందు పనిచేయుచున్న పనివా యొకడు మెడ కోసుకొని అత్యుపాత్య శ్రేణికిన భోయెను. అతనిని లాలీ ఆసుపత్రియందు చేర్చి జాగ్రత్తగా చూచుచున్నారు.

కొచ్చిను దేశమున తిరుమారున కిటీనల ఇద్దఱు బూటకపు బంగారు పనివారు వెల్లి అచ్చట ఒక బంగారునగలుచేయు వర్తకునికి 4000 రూ॥లకు కొంత బంగారుమును విక్రయించిరి. కొనినవాడు దానిని భాగుగ దామకొని అమ్మినవారు ఊటి నుండి వెడలి పోయినవెనుక దానిని కరగించగా రంగు బదులు పడెనట.

పేదరాలగు నొక క్రైస్తవ యువతి అక్రమవర్తనము వలన గలిగిన తన బిడ్డకు చంప ప్రయత్నించుచుండగా కొచ్చిను దేశములోని తిరుమారు పోలీసువా రామెను పట్టుకొని ఖైదుచేసిరి. అచ్చటనే ఒక క్రైస్తవుడు ఒక తియ్యబాలివానిని జంపి ఇంకొక స్త్రీకి బలవంతముగా గాయములు గలిగించినందులకు పట్టువడెను.

కొల్లంగోడు రాజాగారికి సర్. సి. శంకరునాయరు సి. వి. ఇగారి మనుమరాలను తిరువాన్కూరు సంస్థానము ధీపుజిడ్డి బారిష్టరు కరింపలు రామను మీనసుగారి కుమార్తెయు నగు శ్రీమతికన్యకమ్మ నిచ్చి కొల్లంగోడులో ఈనెల 16 వ తేదీరాత్రి వివాహము చేసిరి.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమున సంస్కృతభాషాభివృద్ధికి కృష్ణమూర్తి సలిగారు 25000 ల నొసంగిరి. ఈవిరాళమును దొరతనము వారంగీకరించిరి. 100కి సాలుకు రుద్రుల వంతున వడ్డీ యిచ్చుటకును ఆసామ్యము సంస్కృతభాషాభివృద్ధికి వినియోగించుటకును ఆజ్ఞాపించిరి.

ఆస్త్రియావారు రష్యాతో సంధిశ్రేణికి నెడమని ప్రయత్నించినచో మనము ఆశ్చర్యపడ వలసరములేదు. జర్మనీ ఆస్త్రియా చక్రవర్తులు ఇటీవల సమావేశమైనపుడు జర్మనీవారు సంధి కొడంబడకుంటే ఇంతవరకు సంధి కుదరలేదు. నేడు వచ్చిన వార్తలను బట్టిచూడ ఆస్త్రియావారు! ప్రత్యేకముగ సంధిపై ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

జర్మను సేనలో జనవరి నెలలో 18811 గురు మాతులైరి. 41924 గురికి గాయములు తగిలినవి. 12162 మంది కనబడుటలేదు. మొత్తము 72,987 గురు. యుద్ధారంభమునుండియు జర్మను సేనలో 1021472 మంది మాతులైరి. 2,603,020 మందికి గాయములు తగిలినవి. 572789 మంది కనబడలేదు. మొత్తము 4,197,281 మంది అని జర్మనులు ప్రకటించిరి.

సెకంద్రాబాదులో క్రొత్త పాశ్చాత్యవైనికుల కవాతు ఈ నెల 17-వ తేదీని జరిగినది 500 మంది వచ్చిరి. వీరిలో పెద్దపెద్ద అధికారులును చిన్న ఉద్యోగులునుగూడ కలిసియుండిరి. మత గురువులుగూడ గలరు. ప్రతిదినమును ఉదయము 7 గంటలు మొదల లూకగంట కవాతు జరుగునని ఆజ్ఞాపెంటు తెలిసిరి.

మొదటి బెంగాలు మండలసభ చికోడీలో కరండికారుగారి అధ్యక్షతన జరిగినది. సభకు మా॥ బె॥ లోకమాన్య తిలకు- కెల్కరు డాక్టరు దేవాగారు అధ్యక్షింపబడి వెల్లి. నీనోపాటు విద్యాసభగూడ శివమూర్తి స్వామిగారి అధ్యక్షతన జరిగినది. తిలకుగారు పాల్గొనిరి.

మిత్రమండలి వారుచేసిన వరకు లన్నిటిని తాత్కాలికపు రష్యా దొరతనమువారి రాష్ట్రమొనిరి. ప్రత్యేకముగ సంధి లేకుండాగూడదను వరకునుగూడ వారంగీకరించి రను విషయములు మరువరాదు. ఇటీవల శరీరాశోగ్యమును సరిలేనందున ఆస్త్రియా ప్రధానమంత్రి మార్టినిక్కు ప్రభువుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి నేడు తెలుపబడినది. దీనికి ముఖ్యకారణము ఈ సంధి ప్రయత్నములే యొందుండవచ్చును.

శ్రీశంకర జయంతి:— బెంగుళూరునందుండు శ్రీశంకర జయంతి సభవారు యీనెల 22 వ తేదీ లగాయతు 26 వ తేదీవరకు స్వామలవారి వర్ధంత్యుత్సవమును శంకరపురములో నుండు నూతన శృంగేరి మఠాలయమున జరుపు నిశ్చయించిరి. పూజలు, అభిషేకములు, దీపారాధనలు, వేద పఠనము మున్నగునవి జరుగ గలవు. అనేక కారణములనుండి హైందవమతలో దౌర్బాధము నపాయమందుండెడి యీకాలమున వివిధరాష్ట్రములనుండు హైందవులు విచ్చేసి యుత్సవములను జయప్రద మొనరించి మతమునకు నూతనజీవన మొసగుదురు గాక యని కష్టాటక పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

హిందూ దేశమునకు దిగుమతి యగు నూలుబట్టలపైని సుంకమును ఇండియా దొరతనమువారు హెచ్చించి యుండిరి. తత్సంబంధమున న్యూజేల్లాండుపత్రిక యిట్లు మార్చి 10వ తేదీని వ్రాయుచున్నది. ఈగతజనంకమున సుంధింప నవకాళి మున్నట్లు తోచుచున్నది. భారతీయ నూలు యంత్రకాలా పరిశ్రమలను సుంకములచే సంరక్షింపవలసిన యగత్యములేదు. హిందూ దేశమందలి యంత్రకాలలు సమర్థతతో నడువబడి, లాంకుపై రువారి ధాటి కోర్చి, తమ యజమానులకు విశేషముగు లాభము నిచ్చుచున్నవి. ఈ దిగుమతిపన్నువలన బట్టలభర మరింత అధికమగుటయు అందువలన భారతీయు లిబ్బందిపడుటయు, అనవసరముగ స్వల్ప సంఖ్యాకులగు హిందూ పార్సీ యంత్రకాలాధికారులకు మరింత లాభము కలుగుటయు సంభవించును. దీనివలన లాంకాపైనుండి ఇండియాకు ఎగుమతి చేయబడుచున్న నూలుబట్టలవ్యాపారము విశేషముగ ఊజించుట యనుమానాస్పదము. ఇక భారతీయులయందన్న నో, రక్షణసుంకముల దిగించి మాపరిశ్రమల రక్షింపవలసినదని కోరనివాడు లేడు. బొంబాయిలో యంత్రకాలలసంఖ్య చాల హెచ్చుటవలన చేతిమగ్గుముల వ్యాపార మడుగంటుచుండుట నిశ్చయమైనను ఇట్టికోరిక దూరదృష్టి గలవారి కుదరెమా అను చింత యను విషయముకంటె భారతీయులను వారి యభిప్రాయానుసారముగ నేటుటయూ మానుటయూ యను విషయము ముఖ్యమై యున్నది.

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రసాహిత్య పరివర్తన	2
భాషావిమల మర్మము	3
ఇతరవిషయములు	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
యుద్ధస్థితి	6
ముఖ్యసమాచారములు	7
బరోపామహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రవాదము	8-9
కృష్ణానామము	10
ఇంగ్లీషుతంత్రవాదము	11-12

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ ఏప్రిలు నెల 18-వ తేది

బుధవారము

యుద్ధ స్థితి.

యుద్ధస్థితిని విమర్శకులు సేనాధ్యక్షులు వారి యూహాపోహలకు దగినంత నిర్ణయించుచున్నారు. జర్మనుల తిరోగమనము స్వయంకృత తంత్రమని కొందరు మిత్రమండలిబలఫలమని కొందరు తలచుచున్నారు. ఈ యుద్ధయుద్ధావముల సారమును గ్రహించుటకు జర్మనుల విజయభావగ్రహణము దోడ్పడగలదు. జర్మనుల యుద్ధతంత్రమునందు మొదటి భావము యుద్ధోపద్రవమంతయును శత్రువుల పాలుచేయుట స్వదేశమును యుద్ధోపద్రవము నుండి గాపాడుట యని యూహింపబడుచున్నది. జర్మను లొకసారి శత్రువులదేశము నాక్రమణము చేసినపు డా దేశమును జలగలవలె పట్టి పీడించుట యాచారమైనది. ముప్పదిరెండు మాసములనుండి యును జర్మనులు ప్రాన్సుదేశమును బట్టి పీడించుచున్నారు. ఇపు డా దేశమును జర్మనులు ప్రబల కారణ ముండినగాని విడిచి వెనుకకు బోవుదురని విశ్వసించుటకు ఏలులేదు. ఆంకరు ముఖమునందు జర్మను లేల వెనుకకు బోయిరో నిర్ణయించుట సులభముగాదు. జర్మనులు వారి సైన్యముఖపరిమితిని తగ్గించుట కీముక్తినికన్న నా రనియును హిందెన్బర్గ్ దుర్భేద్యమైన వేరొక రక్షకావళిని నిర్మించెననియును జర్మనుపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ఆంకరు ముఖమునందు జర్మనులను పరాభవించుటకు ఆంగ్లేయు లపారమైన ప్రయత్నములను జేసిరి. ఈ విషయము జర్మనులకు తెలిసినది. బాపూము పెరోని ముఖమునందు జర్మనులు బ్రిటీషు సైన్యములను ప్రతిఘటించుటకు నిలువబడిన జర్మను లపారమైన నష్టము ననుభవించియుందురు. ఆ నష్టమునుండి రక్షించుకొనుటకై జర్మనులు వారి ముఖమును వెనుకకు మార్చిరి. వెనుకకు పోవునపుడు బ్రిటీషు సైన్యముల పురోగమనము కష్టసాధ్యముగ నుండుటకై గమనాగమన సాధనములను నాశనము చేసిరి. ఈ తంత్ర మవలంబించుట వలనను బ్రిటీషు సైన్యముల ప్రయత్నములు నిరుపయోగము లైనవి. జర్మనుల కొక మాసము కలిసి వచ్చినది. జర్మనుల తంత్రము యుక్తముగ నున్నను తిరోగమనమునకు గారణము అశక్తత యని యంగీకరింపవలసి యున్నది. శత్రు యున్న జర్మనులు తిరోగమన తంత్రము నెప్పుడును నవలంబించి యుండురు.

బ్రిటీషు ముఖము.

ఆంకరు ముఖమునందు పురోగమనము దుస్తరమై కాల విలంబన మేర్పడినపుడు సర్ జాగ్లసు హే గు లెన్సు అ గ్రా సు ముఖమునందు తాడనమున కుపక్రమించెను. కనడియను లక్షతహతపరాక్రమముతో విమోగుట్ట నాక్రమించుకొనిరి. క్రమక్రమముగ జర్మనులను ముందునకు నెట్టిరి. వారముదినములలో 15000 ఖయిదీలను బట్టుకొనిరి. కొన్నివందల ఫిరంగులను మర ఫిరంగులను వశపరచుకొనిరి. బ్రిటీషు సైన్యములకు జర్మనులను తలచిన ముఖమున భేదించుటకు శక్తి సామర్థ్యములు గలవని గతవారపు యుద్ధప్రసానము స్థిరపరచుచున్నది. బ్రిటీషు సైన్యములు స్వాధీనము చేసికొనిన ముఖమునందు హర్మిసుచండి నోర్వీలువరకును తిరిగి స్వాధీనము చేసికొనుటకై జర్మనులు తలపడిరి. దుర్భేద్యమైన పిక్విడ్లి ప్రాంతము సుభేద్యమైనది. కాని జర్మనుల ప్రయత్నములు సఫలము గాలేదు. జర్మనులు 8000 సైనికులను నష్టపడి రని తెలియచున్నది.

పరాసు ముఖము.

బ్రిటీషు ముఖమునందు దిటులుండగ సెయింటు క్వింటునుకు దక్షిణమునందు పరాసుల ముఖమునందును జర్మను ముఖమును భేదించుటకు పరాసులు ప్రయత్నమును జేయుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నము సెయింటు క్వింటునునుండి ఆల్సేసు వరకును జరుగుచున్నది. అందు ముఖ్యమైన పాపెను ఉపరంగమునందు గల సిస్సోన్సు రీము ముఖమునందు సుకుల సంగ్రామము జరుగుచున్నది. పరాసు సైన్యములు కొన్ని ప్రదేశములందు మూడు నాలుగు మైళ్లు ముందునకు బోగలిగినవి. అన్ని ప్రదేశములందును జర్మనులకు పరాజయము గలుగుచున్నటులు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఈ రంగమునందు పరాసులు 10,000 జర్మను ఖయిదీలను విశేషమైన యుద్ధసామగ్రిని వశముచేసికొని నటులు యుద్ధవార్తలు తెలుపుచున్నవి. గతవారమునందు జర్మనులకు 1,80,000 సైన్యనష్టము గలిగినటులు యుద్ధవార్తలు తెలుపుచున్నవి. లెన్సు - అగ్రాసు - కాంబ్రయ - సెయింటు క్వింటెను - లాయోను - సిస్సోన్సు - రీము ముఖమునందు జర్మనులకు నిలువ నీడ లేకున్నది. నూరు మైళ్ల ముఖమునందు మిత్రమండలి సైన్యములు జర్మనులు గుక్కతిప్పకొనుటకు ఏలులేనటులు వెంటనంటినవి. ఏ ప్రాంతమునందును జర్మనులకు విజయముగలిగినటులు గోచరమగుటలేదు. ఈ యుద్ధంతము జర్మనులకు మొదటను గలశక్తి సామర్థ్యములు గాని సదుపాయములు గాని లేవని రుజువు చేయుచున్నది. పడమటి రంగమునందు జర్మనులకు రక్షితతంత్రము దుర్లభమైనది. తిరోగమనము గాకను సాధనాంతరము లేదు. ఈ తిరోగమనతంత్రమును జర్మను సైన్యములు స్వేచ్ఛానుసారముగ జేయునదియును మిత్రమండలి బలవంతమున జేయనదియును నిర్ణయింపవలసియున్నది. పెరోని బాపూము ముఖమునందు జర్మనులు స్వేచ్ఛానుసారముగ వెనుకకు బోయినను లెన్సు అగ్రాసు కాంబ్రయ ముఖమునను సిస్సోన్సు రీము ముఖమునను నిర్బంధముగ వెనుకకు నెట్టబడి రని విదితమగుచున్నది. మిత్రమండలికి 25,000 ఖయిదీలు ఫిరంగులు స్వాధీనమగుటయే దీనికి నిదర్శనము. పడమటి రంగమునందలి మిత్రమండలి విజయప్రసానమువలనను జర్మనులు సర్వము నాశనము చేసి స్వదేశమును జేరవలయును లేకను తూర్పురంగమునందలి ప్రయత్నములను చాలించి జర్మనుల ప్రయత్నము నంతయును పడమటి రంగమునందు కేంద్రీకృతము

చేయవలయును. ఏమి జరుగనున్నది కాలము నిర్ణయింప నోవును.

తూర్పురంగము

రుష్యాపరివర్తనమువలన తూర్పురంగమునందు మిత్రమండలికి కొంతబలము కొంత దుర్బలము గలిగినది. జర్మను పక్షం వలంబనుల కుట్రలు సాగుటకు ఏలులేదు. శాంతికాములైన సాంఘికవాదుల శుష్కభావములు దుర్బలమును గలిగింపవచ్చును. ఈ రంగమునందు పద్రవమున కవకాశముగలదని రాజ్యతంత్రజ్ఞులు తలచుచున్నారు. జర్మను సాంఘికవాదులు రుష్యాసాంఘికవాదులు ప్రత్యేకము సంధిని జేసికొనుటకై యత్నించుచున్నారు. ఆఫ్రికా రుష్యాతో సంధిని జేసికొనుటకై ప్రయత్నములను జేయుచున్నది. ఆఫ్రికాచక్రవర్తి శారవయుక్తమైన సంధిని రుష్యాదేశముతో జేసికొనుటకు సిద్ధముగ నున్నటులు ప్రకటించెను. రుష్యా రాజ్యాధికారులు చాతయొడంబడికలకు లోబడి యుండుటకై కృతనిశ్చయమై యున్నారు. కాని జర్మనుల మాయోపాయములు రుష్యనులను తిరుగదీయవచ్చు ననుభయము గలుగుచున్నది. జర్మనుల మాయోపాయముల కాటంకమును గల్పించుటకై ఇటలీ ఇంగ్లాండులనుండి సాంఘికవాదులు రుష్యాకు పోయి యున్నారు. రుష్యా స్థిరముగ నిలువబడిన మిత్రమండలికి విజయము ప్రభువముగ గలుగునని నిర్ణయింపవచ్చును. లోకశాంతికి రుష్యనుల స్వతంత్రస్థితి యవసరము. రుష్యనులు ఆఫ్రికానులవలె జర్మనుల మాయలకు లోబడిన స్థిర శాంతిస్థాపనము ప్రజాతంత్రవాదము దుర్లభములు జర్మనుల. సైన్యబలాభిమానము నిర్మూలమైన గాని శాంతిస్థాపనము సాధ్యముగాదు.

నౌకాసంహారతంత్రము

జర్మను లారంభదశయందు ప్యాసిస్ స్వాధీనమయిన విజయము గలుగునని నమ్మియుండిరి. రెండవ సంవత్సరమునందు పెట్రోగ్రాదును వశము చేసికొని విజయమును బొందవలయు నని యత్నించిరి. ఇప్పుడు నౌకాసంహారమును జేసి బ్రిటీషు ప్రజల కన్నము లేకుండజేసి భీతావహాచిత్తులను జేసి విజయమును సాధింపనమకట్టిరి. కాని నౌకాసంహారతంత్రము బ్రిటీషు ప్రజల కష్టములకు గారణమైనను జర్మనుల విజయమునకు గారణంబు గాజాలదని గతించిన రెండుమాసముల వృత్తాంతము విశదము చేయుచున్నది. హిందెన్బర్గ్ ఈ తంత్రమువలన విజయము గలుగునని నమ్మునంతటి బాలిశుడు గాడని తోచుచున్నది. జర్మనులు సర్వ నౌకాసంహారతంత్రమునకు బూనుకొని రెండు మాసములు గతించినవి. కాని ఇప్పటికిని వారవారము మిత్రమండలి రాజ్యములకు 3600 యోడల రాకపోకలు జరుగుచున్నది. మిత్రమండలి ముఖ్యముగ బ్రిటీషుద్విపములు నౌకాసంహారతంత్రమునకు భయపడవు. జర్మనుల నౌకాసంహారతంత్రమును నిందించుచు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు మిత్రమండలి పక్షమునందు జేరుటవలనను జర్మనుల నౌకాసంహారతంత్రమునందలి ఘటుత్వము తగ్గునని విదితమగుచున్నది. జలాంతర్గాముల సహారమును జేయుటయును క్రొత్తయోడలను నిర్మించుటయును ఆహారపదార్థములను యుద్ధద్రవ్యములను సమకూర్చుటయును మిత్రమండలికి సహాయము జేయుటకు సాధన మని అమెరికా ప్రజలకు విల్పనుగాదు తెలిపియుండిరి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల సహాయము సయితము మిత్రమండలి విజయమునకు గారణంబు కాగలదు. మెసెడోలేమియా ప్రసానము మిత్రమండలి సంపూర్ణముగ ననుకూలముగ సాగుచున్నది.

మైసూరు పోలీసు శాఖా వ్యవహారములు.

మైసూరు రాజ్యమునందలి పోలీసు శాఖా వ్యవహారములు గత సంవత్సరమునందు సంత్సృష్టి కరముగ నుండలేదు. ఆస్తికి సంబంధించిన పెద్ద దొంగతనముల సంఖ్య 1642 నుండి 1477 నకు తగ్గినది. ఇతర తరగతుల నేరముల సంఖ్య హెచ్చినది. ఒక సంవత్సరమునందు నేరముల సంఖ్య 6730 నుండి 7921 నకు హెచ్చినది. సంవత్సరము నందు 100-కి 20 వంతున నేరముల సంఖ్య హెచ్చినది. నేరముల సంఖ్య ముఖ్యముగ బెంగులూరు కొలారుగనులు టుంకూరు మండలములందు హెచ్చినది. నేరారోపణము చేసిన 12,309 నుండి యును 1237 కేసులు అన్వేషణము లని కొట్టివేయ బడినవి. 100-కి 10 వంతున అన్వేషణచర్యలను జరుపుట శుభకర మని తలచుటకు వీలులేదు. 1800 కేసులు బి తరగతియందు చేర్చబడినవి. ఇది యును పోలీసు శాఖయొక్క శుభస్థితికి ప్రతికూల ముగ నున్నది. కేసులను దాఖలు చేసికొనునపుడు దండనాధికారులు వివక్షతను జూపుట యవసర మని పాలకులు హెచ్చరికను జేయుచున్నారు. కేసులను కనుగొనుటకు రెండేండ్లు వాయిదాను పోలీసు శాఖ కిచ్చుట యసంగతము. కాలపరిమితిని నొక యేటికి తగ్గించుట యుక్తముగ నున్నది. ఈ పరిమితిని నింకను తగ్గించుట యుక్తమని తోచు చున్నది. శాఖాద్యోగియుల నేరములు 1598 నుండి 2341 నకు వృద్ధియగుటయును సంత్సృష్టికరము గాదు. ఈ యభివృద్ధికి పోలీసు శాఖయందు దధికవివక్షత గారణం బైనను శాఖయందు 743 నేరములు జరుగుటవలనను శాఖావ్యవహారముల సంస్కరణ మవసరమని విదిత మగుచున్నది.

పోలీసు శాఖా ముఖ్యాధికారి దండనాధికారుల లోపములవలనను వ్యవహారక్రమము సరిగ నుండలేదని నిర్ణయించెను. కాని 100-కి 30 కేసులను పోలీసువారు రుజువు చేయలేనపుడు దండనాధికారులను నిందించుటవలనను ప్రయోజనము గలుగదు. ముఖ్యకారణము పోలీసు శాఖ బ్రిటీషు రాజ్యమునందువలె మైసూరు రాజ్యమునందును బాల్యదశయందున్నది. ప్రజలకును పోలీసుభటులకును సంయోగము కుదురుటలేదు. పోలీసు పేరును చెప్పిన తోడనే ప్రజలు వ్యాకుల చిత్తులగుదురు. ఈ విపరీతస్థితి మారుటకు గ్రామములందు గల ప్రజల సాహాయ్యము పాలకుల కవసరము. గ్రామమునందు గల నాయకుడు గ్రామమునను పోలీసువారికి తోడ్పడునటులు చేసిన నేరాన్వేషణమును జేయుట కధికమైన యవకాశములు గలుగగలవు. ఇతర పరిపాలనాసమస్యలవలె నీ సమస్యయును గ్రామముల స్వపరిపాలనపై నాధారపడియున్నది. గ్రామమునందు జరిగెడి నేరములకు గ్రామస్థులు బాధ్యులైనపుడు నేరాన్వేషణము సులభసాధ్యమగును. మైసూరు రాజ్యాధికారులు గ్రామములందు రక్షకభటుల నేర్పాటు చేయుటను గురించి పోలీసు శాఖయొక్క ముఖ్యాధికారి యభిప్రాయమును గోరిరి. ఆశాఖాధికారి బాగుగ విమర్శించి నూతన వ్యవస్థలను నిర్మించుట కేర్పాటును జేయుటవలన మైసూరు రాజ్యమునకును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకును నుపకృతి గలుగగలదు.

సామ్రాజ్యసంఘటన విశాసము
సామ్రాజ్యసంఘటన వికసింపజేసి సాధనముల సక్ష్మీకరించుటయొక్క యుపసంఘ మింగ్లాడునందు స్థాపింపబడినది. సంపదలను వికసింపజేయుట వలన గలిగిన లాభముల దొక భాగము యుద్ధపుటపైను డిర్చుటకై వినియోగింపబడును. ఈ విషయమై

స్థిరసంఘము స్థాపింపబడినపుడు హిందూదేశమునందు పరిశ్రమలను వృద్ధిచేయు సాధనములు నిర్ణయింపబడునని ఇస్టింగ్లవ ప్రభువుగారు తెలిపియుండిరి. కర్మాలములు యాధిపత్యము విషయమై హిందూదేశమునందు నేర్చుకొందగిన విషయముల నేకములు గలవని ఇస్టింగ్లవ ప్రభువుగారు చెప్పియుండిరి. ముఖ్యపరిశ్రమలు రాజ్యాధీనమునందు దుండుటయును ఆదాయము రాజ్యమున కుపయోగించుటయును సర్వజనసమృద్ధిమై యుండును. కాని పాశ్చాత్యవ్యాపారసంఘములకును పాశ్చాత్యవ్యాపారస్థులకును నీనిర్మాణములుపయోగపడకుండునటులు హిందూదేశాధికారులు శ్రద్ధనుపహింపవలసియుండును. హిందూదేశమునందు గలసహజసంపదలన్నిటిని నిర్ణయించి ఆసంపదలను బ్రిటీషు పరిశ్రమలవృద్ధికై వినియోగించుట మూత్రము ప్రయోజనకరము గాదు. సర్ థామసు హోలెండుగారి యాధిపత్యముక్రిందను స్థాపితమైన పరిశ్రమపంచాయతీ సభవలన నీయన్యము మాత్రముగలుగదని నమ్ముచున్నాము. స్వదేశసంపదలు స్వదేశపరిశ్రమవ్యాప్తికై వినియోగపడునటులు పాటుపడుట శ్రేయస్కరము.

యూరపియను దేశరక్షక బలము

హిందూదేశమునందు గల యూరపియనులు నిర్బంధముగ దేశసంరక్షక బలమునందు జేరవలసియున్నను కారణములున్నపుడు కొందరు విడువబడుదురు. ప్లేట్సును పత్రికా సంపాదకుడు కాపిటు పత్రికా నిర్వాహకుడు విడువబడిరి. బరసు కంపెనీయందు ఎంజినీరుగనున్న లెమ్మెగుగారు “జనులనుచంపుట కేర్పడిన ప్రైవేటునందు జేరజాలను” అని తెలిపెను. దండనాధికారి ప్రస్తుతము నీ వెవరిని చంపవలసినయవసరము లేదనియును వైస్రొక్షణము చక్కటిదేవాపరిశ్రమ యనియును తెలుపుచు లెమ్మెగుగారి విన్నపమును నిరాకరించెను. పరిపాలనాధ్యక్షుల ననుభవించుచు పరిపాలనభారమును నిర్వహించుట కంగీకరింపకుండుట ధర్మవిరుద్ధము. యుద్ధము సంపూర్ణముగ ధర్మరక్షణమునకు వ్యతిరేకమని నిర్ణయించుట వర్తమాన యుగమునందు దసాధ్యము.

వ్యాపారాయుజము - ఆంగ్లవిద్యార్థివేతనములు

మైసూరునందు గల శ్రీ వ్యాసరాయ మతస్వామిల వారు మరాఠావారు నుండి సంవత్సరమునకు రూ 1000 విద్యార్థి వేతనముల నిచ్చుటకై ఏర్పాటు చేయుట తృప్తికరముగ నున్నది. అందు రూ 860 సంస్కృతవిద్యార్థులకును జేయు వారి కిచ్చుటకై ముద్రాయి బక్కి స్వాధీనము చేయబడును. కేషించిన 640 రూప్యములు బ్రాహ్మణ విద్యార్థిసహాయసంఘమువశము చేయబడును. ఈద్రవ్య మాండ్ల విద్యార్థులకును చేసెడిబ్రాహ్మణులకై వినియోగింపబడును. మన స్వామిల వారి కీభావ పరివర్తనము గలుగుటయును దేశభక్తి దయమునకు శుభనూచకము. ఇతరస్వామిలు ధర్మకర్తలు వ్యాసరాయ మతస్వామివారి మార్గము ననుసరించి మరాఠాయమును సద్వినియోగము చేయుదురని నమ్ముచున్నాము.

వికసీరు మహారాజు ఎడింబరో ప్రసంగము.

వికసీరు మహారాజుగారికి ఎడింబరో ప్రజలు పారత్వసత్వము నొసంగినపుడు చేసిన ప్రసంగమునందలి భావములు గమనార్హములు. “సామ్రాజ్యసభా సమావేశమువలనను సామ్రాజ్య పాశ్చాత్యసంఘముల స్థిరపడగలవు. మహాసంగ్రామము సామ్రాజ్యంతర్భాగములకు సంయోగమును గలుగజేసినది. ఇంగ్లాండు భారతీయుల యచితాశయముల నిపుడు బాగుగ గ్రహించినది గాన మాతృదేశముయొక్క భావిస్థితి శుభకరముగనున్నది.” మహారాజుగారి ప్రసంగమునందుగల భావములను వికారవర్ణాభిమాను లెంతవర కామోదించెదరో కాలము నిర్ణయింపగలదు. కాని అధికారుల ప్రసంగములను జదువునపుడు వికసీరు మహారాజుగారికైనను నిస్పృహ గలుగుట సహజము.

శ్రీమతి కావేరీబాయిగారిధర్మము

శ్రీ పి. ఎ. కృష్ణమూర్తిగారి ధర్మపత్ని శ్రీమతి కావేరీ బాయిగారు రూ 20,000 లును మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమునందు సంస్కృత విద్యావ్యాపనమునకును, 5000 రూప్యముల పై రాగల వడ్డీని మంత్రాలయమునందలి మతమునకును తిరుపతియందలి స్వామికిని పెనిమిటి చేయన సంకల్పరాధానజేయునటులును దానముచేసినది. శ్రీయంతులైన యాంధ్ర యువతులు కావేరీబాయిగారి మార్గము నవలంబించి దేశ సేవను జేయుదురగాక!

బెంగుళూరునందు గల శ్రీరామకృష్ణ మందిరమునందలి స్వామిల పోషణాగమై జి. వేంకటరమణయ్య గారు 1000 మైసూరు ధర్మాదాయాధికారుల వశముచేసిరి.

బేలూరునందలి చెన్న కేశవస్వామి వారి పూజాదులకై వేంకటవరదయ్యగారు 1500 రూప్యములను మైసూరు ధర్మాదాయాధికారుల వశముచేసినారు.

బొంబాయినగరమున ఈనెల 17 వ తేదీని కొలాబాలో ఒక గోదాముఅంటుకొని అందులోనున్న గంభీరచందు కేశవనాథుగారి 4012 దూదిపేర్లు తగులబడినవి. 4-5 లక్షలు నష్టముచచ్చినది. భీమా చేయించియున్నారు.

యన్ద్రబుణ సంబంధమున విజయనగర పురజనులందరును విజ్ఞోరియ మిమెరియలు హాలునందు 13 వ తేదీని సమావేశమైరి. సభాధ్యక్షు లగు సుబ్బకలక్రమవారు సభాధ్యక్షమును ఉపవ్యసించిరి. యన్ద్రబుణపు పక్షతులను బ్యాంకు ఏజెంటు సభకు వ్యక్తీకరింప మూర్ఖునిసిపలు చెయ్యకను ప్రధాన తీర్మానము నుపపాదించెను. తీర్మానము నములలోనికి గొనివచ్చుట కొక సభ యేర్పరుపవలెను. సభ ముగియకుండగ నె యేబది రెండునెల రూపాయలు యన్ద్రబుణము నిమిత్తము చందా చేయబడెను.

ఏవవతేదీని కొట్టయము విలేఖకుడు వెస్టర్నస్టూరు పత్రిక కిట్టు (వాయుదున్నాడు- ఎలప్సికొట్టయములకు నడుమను తిరగుబోటు మొన్న బుధవారమునాడు మామూలువేళ కిటుకు రాలేదు. ఈ బోటులో అసిస్టెంటు రెసిడెండు మున్నగు ప్రయాణికులు చాలమంది యుండిరి. ఉప్పటేరులో కొక స్తంభమున కీబోటు తగులుకొనుట వలన బల్ల ఒకటి డిడిపోయెను. అందువలనబోటులోనికి నీవు రాజొచ్చి బోటులోని వాణికలవరపరచెను; గాని అచిరకాలముననే అగ్గలమున మరియొక బల్ల అచర్చబడి ప్రాణనష్టము లేక బోటు ఇచ్చటకు చేరినది.

13-4-1917 వ తేదీనుండి మిత్రమండలివారికి గ్రహసంపద అనుకూల మనియు 29-5-1917న బార్బి ప్రకృతిగారికి గురుడు తొమ్మిదిన గృహమునకు వచ్చుచనియు అప్పుడు దిన దినమును మిత్రమండలికి విజయములు కలుగుటయు యుద్ధము ముగియుటయు చేకూరువననియు చెన్న పురి తిరువచేశముపేట చిన్నతంబి మొదలిపేర్లి నెం 10 రు గృహమునందున్నవి. చిన్న స్వామి నాయకుగారు అను బ్యోలిష్టులు వ్రాసినలేఖను ఈ నెల 16వ తేదీ ఇండియను స్పేషిలుటుపత్రికయందు ప్రకటించిరి

సుప్రసిద్ధమైనట్టియు పుణ్యక్షేత్రములలో నగగణ్య. మైనట్టియు కాశీపురమునకు చెన్న పురి హారులు వృద్ధాప్యము నందుగాని తీర్థయాత్రలకొరకుగాని వెడలునపుడు వారి కిచట తగు సదుపాయములు కలుగజేసి చూడవలసిన పుణ్యక్షేత్రమును జూపుటకును, అచట ప్రజలు వీరిని మోసపుచ్చకుండ చూచుటకును తగినయేర్పాటులుజేసి ఒక చెన్న పురి సంఘమును కాశీపురమందు ఏర్పరుచుట కర్తవ్య మనియు ప్రజలు దీనికి తోడ్పడి సహాయము చేయవలయుననియు కాశీనగరమందున్న కశాశాలాపాఠశాలముడు శివరాంపట్టాభిరాయుగారు వ్రాయుచున్నారు. దీనికితోడు ధర్మరక్షక సభనుగూడ నేర్పచెదరు.

మెయిలు పత్రిక కొక విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—విశాఖపట్టణము వైద్యపాఠశాలయందు దీనసత్కరము చాల మంది విద్యార్థులు పరీక్షలయందు దుష్టిత్వలయిరి ఆఖరు సంవత్సరపు వైద్యపరీక్షయందు కొక విద్యార్థి రాజధాని కంటేటకును ప్రశముడుగ నిలచెను. దొరతనమువారి బంగారు పతకమును, మెయిల్లెండు బహుమానమును గూడ ఈవిద్యార్థియే యందుకొనెను. రెండవ సంవత్సరపు తరగతియందు దందరు విద్యార్థులు పరీక్షయందు దుష్టిత్వలయిరి. వీరిలో ఏడుగురు మొదటి తరగతియందు పాస్యను అయిరి. ప్రస్తుత విశాఖపాఠశాల సరిపోవుటలేదు. ఉత్తరసర్కారులకు మరయొక పాఠశాల యవసరమై యున్నది.

టిప్ప సుల్తాను:—ఈతడు మహమ్మదీయ నుతము నెడ కడుపట్టుదలగలవాడై హిందవుల సహింపజాలని వాడై వారల పలువేల పాలునెయు చుండెనని ఇదివరకు నేర్చుకొని యుంటిమి. గాని ఇటీవల ఆర్ నరసింహాచార్య గారు శృంగేరి వరము నుండి బయల్పడిన కొన్ని పత్రములనుండి వై గాధయంతయు అసత్యమని తెలుచున్నది. టిప్ప సుల్తాను శృంగేరి గురువులకు భక్తితో సంబోధించుట, ఆతడు మనమున కప్పించిన విరాళములు మున్నగు నంతయు బట్టి చూడ మతద్వేషము లేనివాడని తెలుపడగలదు. ఏదైనప్రాధన యందును, దైవ చింతయందును ఇతనికెట్టి యాదరభావ ముండెనో ఈ పత్రములు స్పష్టపరచు చున్నవి. సంతసమున దుష్కార్యముల నొనరింతుము, విషాదమున తలెత్తలము ననుభవింతువును నీతిని వచనములు హృదయభలకము చిత్రిత మొనన్ప కలసినవై యున్నవి. (కష్టాటక పత్రిక)

బ రో పా మ హా న గ మ ము

ఆస్త్రియావారు రష్యావారికి సంధిసంధేశము నంపుట

“విలియమును హతముచేయవలెను” — రష్యాలో ఓగ్రదీగారి ప్రసంగము

(౧) —
జర్మనుల బలహీనతను వెల్లడించు గుర్తింపులు

(రైటరు ఏజన్సీ.)

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి ఉపన్యాసము.

(నిన్నటి తరువాత)

వ్యవసాయదారులకు హితము.

వాషింగ్టన్, ఏప్రిల్ 16: — ప్రస్తుత మహావనము నందేగాక సంధి జరిగిన పిమ్మట కొంతకాలము వరకును గూడ అమెరికావారికిని యూరోపుఖండమునందలి చాల దేశముల వారికిని అమెరికాదేశపు పంటయే ఆధారము కావలసియుండును గాన యుద్ధస్థితియును వివిధదేశములవారి భాగ్యమును అమెరికా వ్యవసాయకులవైననే చాలవర కాధారపడియున్నది. కాన పంట సభివృద్ధి నొందించుటయందును విక్రయమునందును విభజనమునందును సహకారము సభివృద్ధి చేయుటయందును ఎట్టి లోపమును కలుగకుండ వ్యవసాయదారులు పని చేయవలెనని దేశములు వారిని కోరుచున్నారు. వ్యవధిలేకుండా పంటవిరివిగా పంటకు చేయవలసిన కార్యముల నన్నిటిని వెంటనే చేయవలెను గాన యుద్ధములను వృద్ధులును దృఢకరీరు లగు బాలురును వ్యవసాయపు పనులందు ప్రవేశించి ఈ కార్యమును శ్రేష్ఠతముగ నిర్వహింపవలెనని నేను కోరుచును. దక్షిణముననున్న వ్యవసాయదారులు పొలములలో ప్రవేశించి మాత్రమేగాక ఆహారపదార్థములనుగూడ పోయ్యి పండించవలెనని నేను కోరుచును. ప్రతిధర పోయ్యిగ నుండుటవలన కలిగియున్న ఆకర్షణను సరకు సేయక అన్నాకురులై యన్న వివిధదేశముల ప్రజలకును సేవలకును ఆహారము నందించుట కాహారపదార్థములను విరివిగ పండించుటకును నుద్దేశముగ త్యాగమును దేశారాధనమును వేరొకటిలేదని నేను నొక్కి వక్కానించెదను. ఎక్కువరకములను పండించగలిగినవారు తమవిధిని బాగుగ గుర్తించి రనుట విధితము. కావలసిన విత్తనములను పొలములలో పనికి కావలసినంతవరకు పనివాండ్రను యంత్రములను పంటసత్తువుల ఎగుమతికి కావలసినన్ని పొగయోడలను వ్యవసాయదారులకు సుముకార్చుటకు అమెరికా మిత్రదేశముల దొరతనములవారు సహకారులయ్యెదరు. వాణిజ్యమునకు ఎట్టి అభ్యంతరమును కలిగింపబడదు. మధ్య మనుష్యులవలన సరకు నష్టపడకుండుటకు ఏర్పాటు చేయవలెను.

ఇది మన ఆదన.

మన ప్రజాపాలిత మహాదేశకర్తని ప్రపంచమునకు వెల్లడించుట కిది మంచి యదను. మనము మనదేశగౌరవమునకు కొరతగలుగుకుండ పనిచేయవలెను. ఆహారపదార్థములను గాని ఆపకవ్యవహారములను గాని నిర్మితస్తువులనుగాని విక్రయించుట యందు సంబంధముగల మధ్య మనుష్యులందరూ దీనిని ముఖ్యముగా గమనింపవలెను. ప్రజలందరూ మీ కార్యములనే పరిశీలింపెదరు. ఇది మీ దేశ సేవకు తరుణము. మీరు స్వాగ్రహమును త్యజించి మిత్రునిన లాభమును కోరక సక్రమముగ పనిచేసి అన్ని విధములగు సరకులను ముఖ్యముగ నాహారపదార్థములను ఆలస్యము లేకుండ ఎగుమతి చేయవలెనని మీ దేశము లాసింపెదరు. వివిధదేశములకు సేవలో చేరి పోరువారికి గల స్వాగ్రహముతో మీరు మీవిధిని నిర్వహింపవలెను. మీరు ప్రజల విశ్వాసమునకు పాత్రులయ్యెదరని నమ్మెదను. ఇనుపదారులు దేశసేవకు రక్షింపవలెను. పంటి వి గాన శక్తి సమము గాని ఆలస్యముగాని వీనియందు జరుగ గూడదు అని యినుపదారుల యజమానులు కార్యనిర్వాహకులును ముఖ్యముగా గమనింపవలెను. తక్కువ లాభము నానించుట చురుకు సరకుల నందించుట యనునవి వత్తుల కావర్యములగు నుండవలెను. యుద్ధమునకు నాకాస్వాములే ఆయువు పట్టు.

ఆహార పదార్థములు.

ఆహార పదార్థములను వాకలమీద విదేశములకు పంపవలెను. ఎన్ని వాకలను శత్రువులు ముంచినను మరల కొత్తవాకలను వాని స్థానమున భర్తీచేయుచుండవలెను. గనులవారును వ్యవసాయదారులును సమానముగ మూలాధారులుగా నున్నారు. ప్రపంచకార్యభారము వారికై నిరీక్షించుచున్నది. గనులవారు మరుగుగ పనిచేయనివో పైనికులును రాజనీతిజ్ఞులును నిరాధారులగుదురు గాన ఈజాతీయమహాసేవయందు వారు గూడ చేరవలసియున్నది. యంత్రశాలలలో పనిచేయువారు వారికార్యములను చురుకుగ నెరవేర్చవలెను. దేశమునకు వీరి సేవ చాల ముఖ్యమును విషయమును యంత్రశాలాధికారులు గమనించవలెను.

క్షంతవ్యముగాని ఆపరాధమును సవరించుట.

తోటలను వేయువారును మెరువారును ఆహారసమస్యను నిర్వహించుటకు చాల సహాయపడుచున్నారు. గృహకార్యమునందు మిత్రవ్యయమును పొందించు కాంతలందరూ దేశసేవ చేసినవారగుదురు. శ్రీమంతముగాని దుర్వ్యయస్వభావమును సవరించుట కమెరికావారికి మంచి తరుణము గాన నెల్ల శ్రీమంతుల పురుషులకు దుర్వ్యయమహాపరాధము నొనరింపకుండుటకు సంసిద్ధముగ చుండవలెను. అట్టి ఆపరాధమును దేశము లిండుకయు తుమింపురు.

ఈనాటిన్న పముప్రజలకందరకునుచేరి వారిని దేశసేవకు గడంగ జేయుటకుగాను పత్రికాధిపతులందరూ ఈ విజ్ఞప్తిని బాగుగా ప్రకటింప గోరెదను. ప్రకటనలు చేయువారును మతగురువులును దీనిని ప్రకటనలమూలమునకు ఉపన్యాసముల మూలమునకు వ్యాపింపచేయవలెను. మనమందరూ నైక కంఠ్యముగ పలుకుటకును ఏకభావముతో పనికిగడంగి సేవ చేయుటకును తరుణము వచ్చినది.

హిందూదేశమున వితూరిచేయుచు ప్రయత్నము.

న్యూయార్క్, ఏప్రిల్ 9: — అమెరికాలో ప్రభుత్వమువారు పట్టుకొనబడిన జర్మను గూఢచారుల చర్యలనుగూర్చి న విషయములను బహిరంగము చేయగూడదని రహస్యవిచారణ కాఖివారి కాజ్ఞాపించిరి. హిందూదేశమునందు వితూరు చేయుచుటలో ముఖ్యముగానుండి పట్టుకొనబడిన డాక్టరు సెకున్నాయు నతడు ఇటీవల న్యూయార్క్ నందు లీకస్ పాముంటున్న 200 యొకరములను గొనెను. గత సంవత్సరము నందు మతకోందలు జర్మనులను ఈ ధ్యమును కొనుటకు ప్రయత్నించి యుండిరి. దీనినిబట్టి ఈయుద్ధమును పట్లించెదలు ప్రయత్నిములను సలుపుచుండిరో తెలియగలదు.

జూరీ వారిచ్చట వాక్ ఇగిలి అనువాని కాగితములను పత్రములను పరిశీలించుచున్నారు. ఈ విచారణయంతయు బహిరంగము కాకున్నను హిందూదేశమున వితూరి చేయుచుటకు జర్మనులు ఇంతవరకు 2 కోట్ల 50 లక్షల డోల్లర్ల నిధివరకే ఖర్చుచేసి యుండిరి ఈ పత్రములవలన తెలియుచున్నది.

భారతీయ వైద్యు డొకడును గూఢచారిగా పట్టుకొనబడినది. అతనిని విచారించగా అతడు “ఓమిన్” అను తన మందును విక్రయించుటకు మిత్రమండల దేశములకు తన ఏకెంట్లను పంపెననియు, ఈ ఏకెంట్లు గూఢచారవర్తనము నటువుచుండి రనియు తెలియవచ్చెను. వాన్ ఇగిలి అను వానిపత్రములందు “ఓమిన్” అను నామము అనేకపర్యాయములు వ్రాయబడి యున్నది. చక్రవర్తి అను భారతీయ వైద్యునికి జర్మనుమంత్రియగు వాన్ జిమ్మరుచుకొని యుద్ధముండి యొక యుద్ధరమును బట్టి వాన్ ఇగిలి అను నతడు చక్రవర్తికి 60 నేలదోల్లర్ల ఇచ్చెననియు పత్రములందు తెలుపబడియున్నది.

దక్షిణ అమెరికా అన్ని భాగములనుండియు జర్మనుల ఉద్యమములను గూర్చి తెలియ వచ్చుచున్నది.

అమెరికా రక్షకయోడను టర్క్కివారు బంధించుట
ఆమున్స్ డాం, ఏప్రిల్ 16: — కాన్స్టిట్యూట్. అను అమెరికా రక్షకయోడ 24 గంటలలోపున రేపు వరులిపోవలెనని ఆజ్ఞాపించబడినపుడు పోనండున దానిని టర్క్కివారు బంధించిరి కాన్స్టిట్యూటునోపిల్సునుండి తంతుకచ్చినది.

బ్రెజిలునందలి జర్మనులు.

రయోజీజినో, ఏప్రిల్ 12: — బ్రెజిలులో దక్షిణపు కొననున్న రయోగ్రాంజీ డోసలలోని జర్మనులవలన తొందరలు కలుగునని తెలంచుచున్నాడు.

పరానువారి రాయబారి అమెరికాకు వెళ్లుట.

పారిసు, ఏప్రిల్ 16: — సుప్రసిద్ధ రాజ్యాంగవేత్తయు ఫ్రెంచిపబ్లిక్ హైకమిషనరునగు కాన్స్టిట్యూషన్ యుద్ధావసరము నిమిత్తము సాంకేతిక విషయములను చర్చించుటకై అమెరికాకు వెళ్లిరి.

ఇంగ్లండు

బ్రిటనుదేశమందు భాగ్యపు ధరలు.

లండన్, ఏప్రిల్ 16: — 30 క తేదీన డెకన్స్వీప్ ప్రభువుగారు స్వదేశ పంట తప్ప తక్కిన ఇతర గోధుమపంట నంతను (కొలిమిమీద నార్పుబడిన దానినంతను) తమ స్వాధీనములో నుంచుకొనెదరనియు 480 పౌండుల గల క్వార్టరు 1 కి 78 పిల్లింగుల చొ॥ ధర కట్టెదరనియు పత్రికలవా ప్రకటించిసారు. కొలిమిమీద ఎండవేయబడిన మామూలు బాల్స్ 400 పౌండులగల క్వార్టరు 1 కి 65 పిల్లింగుల చొ॥ విక్రయించెదరు; ఓట్సును 312 పౌండుల గల క్వార్టరు 1 కి 55 పిల్లింగుల చొ॥ పున విక్రయించెదరు.

ఎడింబరోలో బికనీరు మహారాజుగా రిచ్చిన ఉపన్యాసము.

లండన్, ఏప్రిల్ 12: — ఎడింబరో నగర స్వాతంత్ర్య గౌరవమును బడయు నవనరమున బికనీరు మహారాజుగారిట్లు ఉపన్యసించిరి: — ఎడింబరోవారు నన్ను గౌరవించుట సర్వ సామ్రాజ్యమందున్న సామంతరాజులతో సరిసమానముగ ఆగ్రహములు భారపోసి పోరుచున్న భారతయోధులను సంరక్షింపగలవలెనని గౌరవించుటగాని ప్రత్యేకముగవ్యక్తిని గౌరవించుటగాదు. ఇట్లు మేము ప్రేమించిన సార్వభౌమునికి తరుణముండునాయముచేయగలిగినందులకు చాలసంతోషించుచున్నాము. స్కాట్లాండువారు భారతదేశముం ధున్నంతకాలమును అనుపమానముగ మేధాసంపదను మర్యాదను, దృఢత్వము వెల్లడించిరి. రసపుత్రులకును వీరికిని చాల పోలికగలరు, దేశవిషయములపట్ల సర్వసామ్రాజ్య దౌరతనమువారును ఆధినివేశనముల పంతులను చూపిన సానుభూతిని భరతఖండ ప్రతినిధులమగు మేము చాల సంతోషించితిమి. ఈసమావేశమువలన భారత దేశమునకును సర్వసామ్రాజ్యమందున్న సామంతరాజులకును సంబంధభాంధవ్యములు మరింతగా ముగును. ఎడింబరో విశ్వవిద్యాలయమువారు ఒక నీరుమహారాజుగారికి ఎల్. ఎల్. డి. బిరుదు మొసంగిరి. దయతోను, ఉదారభావముతోను భారతీయ విద్యార్థుల నాదరించినందులకు భారతీయులు విశ్వవిద్యాలయమువారికి కృతజ్ఞులుగా నుండు రని ఆనందస్థమున మహారాజుగారు నుడివెరి. పిమ్మట ఎడింబరోలో విద్యకొనుచున్న విద్యార్థులతో ఇట్లు ప్రస్తావించిరి: — ప్రస్తుతమందు మీరుచేయవలసిన కర్తవ్యములను బాగుగ నరయుదు తగినట్లు మీ ప్రభుభక్తిని సామ్రాటులపట్ల జూపుడు. వెనుదియక మా శక్తికొలది సాయము చేయుడు. భారతమాతపురు లని పేరునిలబెట్టుడు. మీరినట చదువుకొను కాలమంతయు సాగ్ధముగ జేసికొని జన్మధూమికి మరలివచ్చినదిదమ మీ సోదరుల కందఱికిని భోదింపుడు. దేశమును వృద్ధిజేయుడు. ఈ ఘోరసంగ్రామముచే అన్ని రాజ్యముల వారు మైత్రితో గూడుకొని పనిచేయుట తటస్థించినది. ఇంగ్లండునకు మనసాంధలిపుడు మరింత స్పష్టముగ తెలిసినది. మనలను మరింత గౌరవముతో జూచుటకు పిలుకలిగినది. ఆసామునందలి కార్మిక పటాలములో మొదటిభాగము 1000 మంది కాశీజయంతా కొండలమీద పనిచేయువాండ్లు ఆవేక్మున్న గువారి యాజమాన్యముక్రింద పరాను రంగమునకు పంపబడినది. రెండవభాగము 1000 మంది 10 రోజులలో పంపబడును, పటాలమును ఇంకను 2000 మంది చొ॥ సాలుగు పటాలములు తయారగుచున్నవి. వీనిలో నాగాకొండ దశము వారు బొల్సెనుగారి యాజమాన్యముక్రింద పయనమైరి. మిగిలిన పటాలములు కొలదికాలములోనే సిద్ధముగ నుండును.

భరతఖండపదార్థ సంచయభివృద్ధి.

లండను, ఏప్రిలు 13:—సామ్రాజ్యపదార్థ సంచయభివృద్ధి కమిషను సర్వేక్షణచే భారతీయ పరిశ్రమికాభివృద్ధి సాధనములను నిశ్చయించుటగూడ వారివిధియగును. పరిశ్రమలలో ప్రభుత్వమువారు కల్పించుకొనుటవలనను ప్రజోపయోగములను ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించుటవలనను చాల ప్రయోజనముగలదని ఇండియా సామ్రాజ్యభివృద్ధి కమిషను చాల దృష్టాంతముల నొసంగియున్నది. వీనిలో ముఖ్యమైనవి ఇనుపదారులు, దొరతనమువారు చాలవలయునైట్టుబడి పెట్టినందున కంపెనీల పరిపాలకులందు గల ఇనుపదారుల లాభమునందు దొరతనము వారికివలయునచ్చుచున్నది అనుదానివలన ప్రభుత్వమువారు రిక్తవిషయములందు గూడ సహాయముచేయదగునని స్పష్టముగచున్నది ఇట్టివిషయ ప్రభువుగారు నడివిరి.

ప్రాస్తు

బ్రిటిషువారు లెన్సు సెంటుకెప్పెంటుల సమీపించుట

లండను, ఏప్రిలు 16:—ప్రధాన కార్యాలయమునందు రూటరు విలేజుకు డిల్లీ వ్రాసియున్నాడు. ఇదివరలో ప్రస్తావించబడిన 6 అంగుళముల ఫిరంగులను ఇప్పుడు బోయెమిద భీకరముగ ప్రయోగించుచున్నారు. ఈ యుద్ధమునందు పెద్దఫిరంగులు యుద్ధఫిరంగులు పెట్టులుచుందుగుండు సామగ్రి మున్నగునవి విస్తారముగ మాకు జిక్కినవి. ఇంతవరకు శత్రువులు ఉపయోగించుటకు దాచిపెట్టిన ఉక్కురైలు పట్టాలుగూడ బండ్లకొరిది మా వశమైనవి. నిన్నటిరోజు లాగ్వికోర్టువద్ద కలిగిన జయముగూర్చి శత్రువులు పారిపోవలసి వచ్చిన మాగ్గుమనందు వారు సక్రమముగ తీలెను క్రెంచకపోవుటచే పలాయన మగుచున్న శత్రు సైనికులకు తీలచేత చాల నష్టము కలిగినది. వారు పిచ్చి వైద్యముతో పారిపోవుటకు మాగ్గాన్వేయము గావించునపుడు మా సైనికులు వారిపై నగ్నివర్షమును కురిపింప వారు మదలకొరిది హతులై. మార్చి యుద్ధమైనది మొదలు ఇంతవరకు మే మింత భీకరముగ తుపాకులను ప్రేల్చి యుండలేదు. మా సైనికులలో అనేక మంది నూరేసి తూటాలను కాల్చిరి. మొండి వైద్యముతో జర్మనులు చేతుల నెత్తుకొని మా వైద్యములపై తలబడిరి. 24 గంటలనుండి పంక్తి యుద్ధప్రక్రమము యుద్ధము చాల ఘోరముగా జరిగినది. మా సేనలు లెన్సు సెంటుకెప్పెంటులను సమీపించుచున్నవి.

జర్మనీయందు ఉపద్రవము.

లండన్, ఏప్రిలు 11:—కమ్యుటర్ డాలో నన్న విలేజుకు కొలను రిపోర్టు నుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఆగ్రానునందు జరిగిన ప్రభుత్వపు యుద్ధ చరిత్రను ప్రత్యేకముగ తమకు తక్షణము రిపోర్టు చేయవలెనని కెయి సరుగారు ఉత్తరువు జేసిరి. బ్రిటిషువారి జయములు ప్రజలకు తెలియకుండ ప్రతికలు ఎంతగప్పి బుచ్చుచున్నను సామ్రాజ్యమందంతటను అల్లకల్లోలముగ నున్నది. జర్మనులు పరామర్శ కమును, బెర్లియమును వదలిపోవలసి వచ్చినచో ఆక్రమించు కొన్న ప్రదేశములన్నిటిని మేము నిర్భామదాముగ జేసి విడిచిపెట్టెదమని జర్మనులు పలికెనట్లు. సోమవారము నాటి రిపోర్టువలన తెలియుచున్నది. బ్రిటిషువారి చుటువలెనమును సుప్రమాణముగ తెలియజేయుటకై రణరంగమందన్న విలేజుకు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:—జర్మనులకు ఆహార పదార్థమును సప్లయచేయుటకు డోనోలిలో ప్రాతాక్షాల భోజనముజేసి ఒకపటాలము రణరంగమునకు పయనమై ఏగురుండెను. కాని వారు కొంచెము దూర మేగునకి శత్రువుల జేతిలో జిక్కిలిమని తెలిసికొనిరి. గవ్యస్థానమును వారు 1 గంటకు జేరి. మూడు గంటలకు సరికి పటాలములయను మాపంపుల వెనుకభాగమందు ఆరువైద్యవరకు బోనలో చిక్కుకొని ట్లుండెను. (పయనీరు).

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, ఏప్రిలు 18:—నేటి మధ్యాహ్నము ఫిల్ట్రు మాన్వల్ సర్. డగ్లసు హేగు గారిట్లు తెలియజేసిరి:—ఎపి హికి చుట్టుప్రక్కల నైం వైరీ నెండు హూరీ రస్తామీద నున్న ట్రాంబోయి ఫారమును స్వాధీనము జేసికొంటిమి. ఎఫీ స్టేషనుకు ఈ కార్యములకు గుర్తువైపునకు ముందుకు సాగితిమి. కొంతమందిరి స్పష్టమొంటిమి. ను సాను గాలి హేమ్యుగ వీచుచున్నది.

శత్రువులు ప్రబలముగ

తమ స్థానములను గాపాడుకొనుట.

లండను ఏప్రిలు 17:—నిన్నటి రాత్రి పరాసు వారిట్లు ప్రకటించిరి:—స్వెంటు క్వెంటుట్ ఓయిజేలకు మధ్య ఫిరంగియు ధము జరుగుచునే యున్నది. వారికిన్ క్విక్ సీ బాసిగుండా బోవుపంక్తి తూర్పు భాగమునను పితభూమిమీద ఓయి జికి దక్షిణమున కొన్ని ప్రదేశములు మా స్వాధీనమైనవి. చాల దినములు శత్రువు యుద్ధ సన్నాహములు జేసిన. వెనుక ఉదయమున సోయిసన్న రిమ్ముకు మధ్యమున పంక్తిని 40 కిలోమీటర్లు వరకు వ్యాపించ రణరంగమున దంతటను ముట్టిడించితిమి. శత్రువులు అమిత వైద్యములతోను వెనుక ఫిరంగులతోను చాల వైద్యసాహసములతోను పోరిరి. ప్రతిహేతును పరాసు వారు శత్రువుల దాడిని భంగపరచి సోయిసన్న క్రాయోనుల మధ్యమున జర్మనుల మొదటి స్థలములను వశ పరచుకొనిరి. క్రాయోనుకు తూర్పుభాగమున జూలియకోర్టుకు దక్షిణమునను జర్మనుల రెండవ ప్రదేశమును బట్టు కొంటిమి. కొంచెము ముందుకేగ దక్షిణమున వూర్ క్వాక్సేల మధ్యమున ఎయిను కాల్య. బెర్ మేరీకోర్టుల సరిహద్దులవరకు మేము మా సేనలతో ముందుకు సాగితిమి. శత్రువులు అనేకసార్లు అతి భీకరముగ విల్లిబోయి కు త్వరముఖమున ప్రతియుద్ధములు జేసిరి. కాని మా అగ్నిరక్షముతో దానికంతయు చల్లార్చి శత్రువులకు అమితనష్టముల కలుగజేసితిమి. ఇదివరకు లెక్కు చేసిన ఖయి దీలసంఖ్య 10 నేలకు మించినది. కొంత సామగ్రిగూడ మావశమైనది. ఛాంపేనులో ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచు నేయున్నది. మిగిలిన రణరంగమును ఫిరంగులు ఆపుడవుకు ప్రేయచునే యున్నవి.

పరాసువారి క్రొత్త అవస్కందనము-ప్రముఖత

లండను ఏప్రిలు 17:—ప్రధాన కార్యాలయమునందు విలేజుకుడు పంపిన తంబివార్తలను నిన్నటిరాత్రి పరాసువారు చేసిన ప్రకటనమువలన దృఢమయ్యెను. పరాసువారు యుద్ధమును అధికోత్సాహముతో క్రొత్తగ ప్రారంభించిరి. ఒకమూల హిందెబర్గగారి ఉత్తరపంక్తిని ఫిల్ట్రు మాన్వల్ సర్ డగ్లస్ హేగుగారు తునుమాడుచుండ ఛాంఫేనులో పరాసు వారు పది దినములనుండి జర్మను పంపులను పెట్టు వర్షముతో ముంచెత్తుచున్నారు. కాని ఇంతవరకు పదాతులు ఎచట యుద్ధము చేయవలెను లేక పదాతుల యుద్ధమే జరుగదా అను సందియము పొడముచున్నది. ఇప్పటికి ఎట్లయిన నేమి జెనరలు నెవిల్లిగారు జర్మనుల బలహీనతను కనిపెట్టి పనిచేయ బూనుకొన్నారు. జర్మనులకూడ తమ లోపమును గ్రహించినారు. ఉత్తర రంగమందు సేన కావలసి యున్నదను సత్యం తెలిసియుండియు జర్మనులు తమ సేనలన్నిటిని ఛాంపేనులో సమకూర్చుచున్నారు. క్రాయోను ప్రదేశ మెపుడును జర్మనులకు ప్రమాదస్థానమే. ఇచ్చట యుద్ధ మెపుడును ఆగుటలేదు జర్మనులు ఎయినుకు పలాయనమై పోయినది మొదలు ఇచ్చట యుద్ధము జరుగుచు నేయున్నది. కాకతాళ న్యాయముగ పరాసువారిగూడ ఈరంగమే ముఖ్యమైనదిగా నున్నది. లోనుచుట్టునున్న గొప్పమైదానమునకు మాగ్గుమ చేరి యా బు బు కు వెనుక నున్నది. కాన ఇచ్చట జర్మనులు పూర్తిగ అపజయము పొందినచో లాయనరంగమందు మాత్రమేగాక ఛాంపేనునందంతటను శత్రువైద్యముల కన్నిటికిని అపాయనాధి కలుగును. మైదానమునకు మధ్య ఒక తిన్నెవై లాయను నిలిచియున్నది. ఇచ్చటనుండి యినుపదారులకు మాగ్గుములున్నవి. ఈ యనుపదారిలో నెంకటి తిన్నె బెర్లియము రణరంగము నకు బోవును. 1814 సం॥ ప్రసిద్ధాదేశమువై బ్లూచరులు దండెత్తినపుడు నెపోలియను మహాచక్రవర్తి వారిసన్న క్వింబి బాకీ పంక్తిని తూర్పున నన్న ఫిల్ట్రుమామందు బ్లూచరులు సేనల తాళి రణరంగమంతయు రక్తధారలతో నిండునట్లు యుద్ధము జేసెనని తెలిపెదరు. ఈ ఫిల్ట్రుమామందు పూల లోటలును ఫలవృక్షములు మధ్యమధ్య రాజమార్గములను చాల గలభ. ఇచ్చట మేజర్లు వైపున ప్రధాన రస్తాయును రైలు రస్తాయును మ్యానునుండి నామూరుకు పోవుచున్నది. ఇందుచేతనే జర్మనులు రిమ్ము ప్రాంతమందు కలవరముతో పని చేయుచున్నారు. ప్రస్తుతముందు ఆంగ్ల పరాసువైద్యములు 100 వైశ్యవరకును రణరంగమంద పోరు సలుపుచున్నవి.

బ్రిటిషువారి ఉత్సాహము.

లండను, ఏప్రిలు 16:—నేటి ఉదయము పరాసు వారు తమ గొప్ప అవస్కందమును ప్రారంభించిన విషయ మెట్లు మా సేన లన్నియు అపారముదముతో సేనలకు చున్నవి. వైనికులందరు ఉత్సాహముతో నున్నారు.

జర్మనుల ప్రకటనము.

లండను, ఏప్రిలు 16:—జర్మను వాయువాగ్న లిట్లు వ్రాయుచున్నవి:—ఆగ్రానులో యుద్ధ మంతగ జరుగుట లేదు. పదిదినములు దేశదేశగత అగ్ని వ్యాలు మిన్నంటునట్లు వ్యాపించిన పిదప పరాసువారు ఎయిను ప్రదేశమును స్వాధీనము చేసికొనుటకు గొప్ప అవస్కందమును ప్రారంభించిరి. మా ముంగిలిప్రాంతములందు ఘోరయుద్ధము జరుగుచున్నది. రణరంగమందు 40 కిలోమీటర్లవరకు యుద్ధము జరుగుచున్నది.

స్వాధీనమైన స్థలములను బలపరచుట.

లండను, ఏప్రిలు 17:—సోయిసన్న రిమ్ముకు మధ్య మేము జయించిన స్థానముల నన్నిటిని బలపరచుకొని కాశ్య తపు నెలకు క్రింద జేసికొంటుమని పరాసువారు తెలియజేసిరి. మిత్రమండలివారున్న ప్రదేశమునుండి జర్మనులు మా కొత్త పంక్తివై ప్రజలముగ ప్రతియుద్ధము జేయ మా శత్రువు వర్షముచే అనేకమంది రణరంగమందు హతులజేసి వార్షిప్రము త్నముల నన్నిటి చల్లార్చి అపారనష్టముల కలుగ జేసితిమి. కొన్ని ప్రదేశములందు శత్రువుల ప్రతియుద్ధములన్నిటిని ఆపు జేసితిమి. వీరియకయు ముందుకు రాజాలినవారు కారు. వాతావరణాధితి చాల ప్రతికూలముగ నున్నది. ఛాంపేనులో ఏడే బీస్తెవు కడపటిప్రదేశములందు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. 9 శత్రువిమానములను క్రిందగూర్చితిమి. కస్తాను గునీయ గా రిప్పటికి ముప్పది ఆరు విమానములను గూర్చిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

పారిసు, ఏప్రిలు 18:—సాయిసన్న రిమ్ము రణరంగమందు జర్మనులు కనీసము 20 పటాలములను లభ్యమైనన్ని శత్రువులను సమకూర్చి రని అధికారులు తెలుపుచున్నారు. కొన్ని ప్రదేశములందు 2-4 కిలోమీటర్లు వైగా ముందుకు సాగితిమి. మొత్తముమీద మిత్రమండలి వారువారమురోజులలో లక్షమంది జర్మను సైనికులను నిరుపయోగులుగ జేసిరి.

రుష్యా

ఆంగ్లపరాసువారి కార్మిక ప్రతినిధులు.

పెట్రోగ్రేడు, ఏప్రిలు 17:—ఆంగ్లపరాసు కార్మిక ప్రతినిధులను కార్మిక జనసైనికుల ప్రతినిధి సభవారు స్వీకరించిరి. అధ్యక్షుడు చిడోగారు చాలసమయగ ఆదరించిరి. విలియం నాశేమునకై రష్యాట్రీటును దేశములు పోరాడవలయునని. జగ్రాడోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

లోకకంటకుని లయముజేయుట.

చిట్టచివరకు బ్రిటిషు, పరాసు, రషియను ప్రతినిధులు ఏకీభవించి జాతీయగీతముల పాడుచు లోకకంటకుడగు కెయి సరును రూపుమాపవలెనని ఉత్సాహాధ్వనుల నొసరించిరి.

నైనిక కార్మిక ప్రతినిధులు

లండను, ఏప్రిలు 16:—రష్యారాజ్యస్థానముల నుండి వచ్చిన కార్మికజనులయొక్కయు సైనికులయొక్కయు ప్రతినిధులందరు తమదేశీయ మహాసభలో తాత్కాలికతమ దొరతనము పట్ల సానుభూతి కనపరచుచు సాయముచేయవలెననియు విప్లవమువలన కలిగిన లాభములను సక్రమముగ ప్రజలకు అనుకూలముగ జేయునంతవరకు శక్తివంచనలేక పాటుబడవలెననియు ప్రజాప్రభుత్వవాదులను కోరుచు ఒక తీర్మానముపసాదించిరి. రాజ్యకాంక్ష లేకుండ పరిపాలించువరకు మనము తాత్కాలికతమ దొరతనమువారికి సాయ మొసంగవలెననికూడ సభవారు నిశ్చయించిరి.

బాల్కను

బాల్కను రంగమును శత్రువిమానమును వట్టుకొనుట.

లండను, ఏప్రిలు 11:—ఇటీవల నవీనముగ కనిపెట్టబడిన జర్మనులవిమానము రెండుయంత్రములతో గూడుకొన్నది. వీనిని ముగ్గురు వైమానికులతో క్రిందకు దిగునట్లు చేసితిమి. వైమానికులను బంధించితిమని మాసిడోనియాలో నున్న రూటరు విలేజుకుడు తెలియ జేసెను

జర్మనీ

క్రొత్తసాంఘిక కక్ష

అమెస్టర్ డాం, ఏప్రిలు 16:—జర్మనీదేశమునందు హెర్ షిడి మ్యాన్సుగారి సాంఘిక కక్షకును ప్రభుత్వమువారికిని ప్రతికూలముగ హెర్ హిస్, హెర్ షిడి హిస్ అధ్యక్షుల క్రింద “స్వతంత్రసాంఘికప్రజా ప్రభుత్వవాదసంఘము” అను పేరున క్రొత్తసంఘ మొకటి నెలకొల్పబడినది. వర్సావ్సుకు పత్రిక ఈ సంఘముకు బలపరుచుచున్నది.

కృష్ణా తూర్పు డెల్టా

గొప్ప రయితులసభ

(మాన్యవీర్య విలేజుకుని మొదలమండి)

కలవాడ, ఏప్రిల్ 18:— కృష్ణా తూర్పు డెల్టాలోని మాగాణి భూములను మెట్టగా మార్చుటచేసినందు ఇందు విషయమై విచారణచేయు సంఘమును ప్రభుత్వము వార్యగులు అవసర మనియు తీర్మానములనుచేసి ప్రభుత్వము వారికి పంపుకొనుటకై నిన్న సాయంత్రము చైవాడ గ్రామ మోహన ధర్మ పుత్తక భాండాగార వనమున మెట్ట రయితుల సభ జరిగినది. దాదాపు మానువందలకు వైగా రయితులు అనేక గ్రామములనుండి సభకు వచ్చియుండిరి. రాత్రి బహుదూర తాదాకి వేంకట నరసయ్య పంతులుగారు గ్రామ నాథప్రభుత్వమును వహించిరి. వారి ఉపన్యాసములో రయితులకు ఇవ్వవలసిన సంరక్షణకు నష్టములను వివరించి చెప్పిరి. వారియుపన్యాసము క్రింద ముదితము.

భవదేశముయొక్క సామ్రాజ్యమునకు రయితులు అట్ల పట్టుక నున్నారు. రయితుల బాగుండే దేశము చల్లగనుండును. రయితుల తన వాగవినియ నీవించుచున్నారు. మన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నట్లుగా పోవుచున్న విజ్ఞప్తి, ఆకట్టుకుట్టింది కాదుల ద్వారా పాలములను నీటిని ప్రవహింప చేయుటవలన రయితులు భూమియుగ కాలము గడుపుచున్నారు. వికోసానుపాసంగ్రామము వలన కలుగు చున్న యిక్కట్లు ప్రతిదేశమందును వ్యాపించుటయే గాక మన దేశములో ప్రతిదేశమందును వ్యాపించుటయే గాక మన దేశములో పంపాదానము వల్ల రాలకు భరలుత్తుచున్నందునను మనకు అందులో ముఖ్యముగ రయితులకు భూమియందులకు జీవనాశ్రయ గడుపుట నానాటికి కష్టమగుచున్నది. అట్ల యయ్యు భూసంస్థాపనాకమై యుద్ధమును చేయుచున్న మన ప్రభుత్వమువారికి త్వరలో విజయముకలుగు సూచనలు కనుపించుచుండుటచే త్వరలో మనకష్టములన్నియు నివారణ యగునని మనకు దినదినము వృద్ధియగుచున్న సంతోషమును కృష్ణా డెల్టాలోని మాగాణిని మేట్టచేయుదురన్న పిడుగుకంటి నార్త కొంతమట్టుకు తగ్గించుటకు కారణమగుచున్నది. కాని మనకష్టనిర్మూలములను ప్రభుత్వమువారికి విషయపూర్వకముగా మనవిచేయుమని న్యాయశీలురగు ప్రభుత్వమువారు మన ప్రాధాన సంగీకరింతురని నానమ్మకము. ఇప్పుడు యిమాగా డిని మెట్టగ మార్చుటవలన, అనేక నేలకుంటుంబములు జీవనాధా గములులేక పోవుచున్నవి. ఈ భూములకు ప్రభుత్వమువారు నీటి నిల్వపట్టును సప్తముచేయుచునని రయితులు నమ్మివారియిండ్ల నన్ని పెద్దగోతులుగ చేసి అచ్చటి నాటియన్న పాలములకు గోలిసారనంముగ చేసినారు. విశేష ద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టితమ భూములను మాగాణికి లాభము చేసినారు. ఈ మాగాణి భూములను మంచికితికి తెచ్చుటకై విశేషముగ బుణము చేసిన కుటుంబముల అనేకములు గలవు. ఈ మాగాణి శాశ్వతము నెడి నమ్మకముతో చాల ధనమునుపెట్టి ఈ భూములను కొనుటకై తమ ద్రవ్యము నంతటిని ఖర్చు చేసినవార లనేకులు గలరు. ఈ మాగాణి భూములను విశేష విలువగల హామీ గా నెంచి విశేషముగ నప్పులు పెట్టినవారలు కలరు. ఈ మాగాణివలన విశేషముగ నాగరికత దేశములో ప్రజ్వలిల్లినది. ఒక్కమారు యిమాగాణి మిట్ట యగుటచే యిటుంటుంబముల స్థితి యంతయు తల క్రిందు లగును. పయిగా ఇంతకష్టపడి పట్టును చేయవలెన. భూమిలో మెట్ట నెయ్యుకూడా కాదు. అందుచేత తనకుట తుండిలేక అనేక కుటుంబములు మలమల మాడవలసి వచ్చును. మొదట ప్రభుత్వమువారు మెట్టభూమిని మాగాణిభూమిగా మార్చుటకై రయితులను ప్రోత్సహింప పర్యవేక్షించు సాధ్యమయినంతమట్టుకు మాగాణిని వృద్ధిచేయుటయే వారి యభిప్రాయముగాని ఎప్పు డును తగ్గించుట కాదు. ఆయుద్ధేశముతోడనే మొదట ప్రభుత్వమువారు రయితులను ప్రోత్సహించిరి. రయితులగూడా ప్రభుత్వము వారి యెడ తనకుగల అపారమయిన నమ్మకము చేతనే విశేషము శ్రమకొల్పి తనభూమిని విశేషవ్యయముతో మాగాణి గా మార్చుకొనెను. ఇప్పుడు పిరిలో రయితుల కొంగుబడు చున్న ప్రోత్సాహము యా యుద్ధేశమును స్థిరపర్చుచున్నది. కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు కూడా గవర్న మెంటు వారికి రయితుల యెడ గల ప్రేమను వై యుద్ధేశమును గుర్తుపరచు చున్నది. నేటి వరకు ప్రభుత్వము వారు చేయుచున్న ప్రతి యోగ్యము కూడా మాగాణి విజ్ఞప్తిమును మోర్చించుట

యయి యున్నది. కాని తగ్గించుట అనేమాట యెప్పుడును విని యుండలేదు. అట్టి స్థితిలోని అనవసరముగ ఈ మార్పును అమలులో పెట్టి జూచుట కడువిచారకరముగనున్నది. మన కష్టములను స్పష్టముగ ప్రభుత్వము వారికి తెలియ పర్యవేక్షించి యెడల వారికి తెలియవు కదా? కాబట్టి క్షత్తికొలది మనకష్టములను సఫల మూలమునను మన గౌరవనీయులగు సభ్యుల ద్వారాను ప్రభుత్వము వారికి మనవి చేయవలయును. ఈ సంవత్సరమున గౌరవ నీయులగు రామచంద్ర రావు గారికి ప్రభుత్వము వారి తరపున గిల్మరుగా రొసంగిన జవాబురకు. ప్రభుత్వము వారికి మనము కృతజ్ఞులము గాని ఆ జవాబుతో మనము తృప్తిచెంది యూరకుండుటకు దైర్యము చాలకున్నది. ఇకను ముందు మాగాణిని మార్చుటకు భూముల విషయములో విచారణను చేయుట మంచి పద్ధతి గాని ఇదివరలో మాగాణిగనున్న భూములవిషయములో విచారణ చేయుట సమంజసము కాదు. అనుభవములో నున్న మాగాణిని తీసి వేసికష్టమును కలిగించుటకంటె ఆమాగాణికి సులభముగ నీటిని సస్థయి చేయుటకు తగిన ఎక్కువ సదుపాయములను అవసరముగనున్న వో వానినిగూర్చి ఆలోచించుట యుక్తము. మెరకగానున్న మాగాణిని తీసివేయుచునని ప్రభుత్వమువారుచున్నారే? మెరకభూములకు నీరుపారలేదనే కారణం చేత రివిజన్ ఎప్పుడయిన రయితులు కోరినారా? ప్రభుత్వము వారిపక్షమైన ఆ కారణముచే రివిజన్ నిచ్చినారా? లేదు. ఈ మెరకభూములకు నీరు ప్రవహించుటకై రయితులను డి.పి. డెల్టయొ చిన్న యుద్ధాగ్రస్థులను కలియుచున్నారని ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయపడిన పక్షమున అట్టి వారలను కఠినముగ శిక్షించవలయునేగాని ఈలాగున జీవనాధారమును తీసివేయుట న్యాయము కాదు. అట్లుల శిక్షించుటకు యిది వరకే చట్టములు నిబంధనలును నున్నవి. మాగాణి భూములు కంకరలు లేకుండా Straight line గా నుండవలయునను యుద్ధేశముతో కూడా కొన్ని భూములను తీసివేయ తలంచి నట్లు తెలియుచున్నది. ఇది మిక్కిలి హాశ్యాస్పదముగ నున్నది. అందునకై కాగితముమీద గీతలగీసి ఆ ప్రకారము రయితుల జీవనమును తీసివేయుట అన్యాయము. నీటిములక భూములను కూడా ఇప్పుడు తీసివేయవలయునని ఆలోచించుచున్నటుల తెలియుచున్నది. ఈ భూములు కొట్టె టినమీస భూములైయున్నవి. కృష్ణాగోదావరి డెల్టాలకు పూర్వమే అవిమాగాణిభూములై యున్నవి గనుకను యిప్పుడు కృష్ణాగోదావరి మురుగునీరు అచటికి చేరుటవలన ఎక్కువ ముంపుకు కారణమగుచున్నది. అట్టి భూములను మాగాణిని పనికిరాదని త్రోసివేయుట సరికాదుగనుక ఆ మురుగునీరును తగ్గిరాని యేర్పాటుచేయుట ప్రభుత్వమువారికి విధియైయున్నది. కాని త్రోసివేయుట న్యాయముకాదు. నెటితో మెంటు భూములకు తిరిగి ఎచటనో భూములనిచ్చెదమని ప్రభుత్వమువారుచున్నారకాని అది అంతగా లాభకారికాదు (1) ఏ గ్రామము రయితుల ఆ గ్రామములో నిచ్చెద రారేక మరియొక గ్రామములో నిచ్చెదరా? (2) ఒక గ్రామ రయితుల ఎచటనో మరియొక గ్రామములో నిచ్చిన ప్రయోజనమేమి? (3) ఆ గ్రామములో గాని మరియొక గ్రామములో గాని పట్టుమునకై రియాయచేయబడి బలపర్చబడి త్రోసివేయబడిన మాగాణిలో సమానమయిన భూములు ప్రభుత్వమువారికి గలవా? (4) అట్టివి లేక సామాన్యమయిన భూములను ప్రభుత్వమువారు రొసంగినచో రయితుల పడవలసిన శ్రమ ఖర్చుపెట్టవలసిన సామ్య ఎంత? ఒక గ్రామములో నున్నవానికి మరి యొక గ్రామములో భూమినిచ్చిన ప్రయోజనములేదు. రయితుల వక్కగ మాగాణి చేసికొనిన భూమికి సరియైన భూమి నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారికి అవకాశములేదు. ఈ ప్రభుత్వమువారిచ్చెదమనిన భూములను బలపర్చుకొనుటకు రయితులు అనేక సంవత్సరములు శ్రమపడవలయును. విశేష ద్రవ్యమును ఖర్చు పెట్టవలెను. ఇంత శ్రమపడినను యంత ద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టినను ఈ భూమిలో సమానముగ పండు ననెడి ఆశలేదు. కాబట్టి భూమికి భూమి బదులు యిచ్చుటవలన లాభములేదు. ప్రస్తుతము మాగాణి భూములను తీసివేయుటలో గ్రామ కంఠాభివృద్ధి డి.పి. డెల్టయొ వారి ఆలోచనలోనున్నటుల తెలియుచున్నది. ఈ గ్రామకంఠము నభివృద్ధిచేయు విషయము యిదివరకే తీర్మానించబడినది. ఆవిషయమును పరిష్కారము చేయుటకు యిది వరకే రివిజన్ యుద్ధాగ్రస్థులు యేర్పాటుచేయబడినారు. ఇప్పుడు యిమాగాణి తీసివేయుటకు గ్రామ కంఠాభివృద్ధికి ముడి పెట్టి డి.పి. డెల్టయొవారు జోక్యము కలుగ చేసికొనుట సరియైన మార్గముకాదు. ఏ.బి. క్లాసుభూముల విషయములో జనులు అనేక సంవత్సరము శ్రమపడి నారు. చిట్టచివరకు

ప్రభుత్వమువారు ఆ కష్టములను తొలగించినారు. ఈ రెండు సంవత్సరమునుండి రయితులు సుఖముగా కాలము గడుపుచుండగా పులిమిద పుట్టినప్పటినుల యీ గ్రహచారము నచ్చినది. క్రొత్తమాగాణిభూముల విషయములో కృష్ణా జిల్లా 26 కాన్పులేన్న అధ్యక్షులగు నరసింహ రాజుగారు రొసంగిన సలహాలను ప్రభుత్వమువారు ఆచరణలో పెట్టినని నమ్ముచున్నాను. ఆ సలహా నీ క్రింది వివరించుచున్నాను. (1) ఒకే సర్వేకంబరులో కొంతభాగము యిదివరకు మాగాణి అయినప్పుడును (2) ఒక పాలముకు రెండు మూడు పక్కలను మాగాణి భూములు లున్నప్పుడును (3) దగ్గరనున్న మెరకభూములు యిదివరలోనే మాగాణిగా మార్చబడి యీ భూమిపట్లము గానుండి మెట్ట పయిరచేయుటకు మీలులేకుండు చున్నప్పుడును (4) నీరు తానంతట అని ఆ ప్రముఖ్యముగా భూమిలోకి ప్రవహించు చున్నప్పుడును (5) అయిదు సంవత్సరములకంటె నెక్కువ కాలము మాగాణిగా నున్నప్పుడును ప్రభుత్వోన్యోగీయులు నిరాటంకముగా మాగాణికి నీరు సస్థయిచేయవలెనని మనకు గల కష్టనిర్మూలములను తెల్పు తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారి కంపుచున్నాము. ఈ తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించురు గాక యని కోరుచున్నాము. భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాము. ఈ ఒక మీటింగుతో మనము తృప్తిచెంది యుండవలెను. ప్రతి యూరుక మీటింగు జరుగవలయును. ప్రతిమీటింగుండి ప్రభుత్వమువారికి అట్టిలు పోవలయును. మనలోనునకు భేదము బుండవలెదు. మొదలమొదల సాధకవిధానముల నాలోచించుట మన కర్తవ్యము. ఎన్ని విధముల మనము న్యాయశాస్త్ర ప్రకారం ఆంధ్రో శసము చేయుటకు అవకాశము కలదో అన్ని విధములను మనము ఆంధ్రో శసముచేయవలయును. మనము ఎప్పుడు ఏకకంఠముగ మన కష్టములను ప్రభుత్వము వారికి తెల్పుదుమో అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు మన మొఱలను తప్పక విశేషము. మనము ఆంధ్రో శసము చేయుట క్రింది యుద్ధాగ్రస్థులకు యిచ్చుము లేక పోవచ్చును. అంతటితో మనము ఆగకూడదు. గవర్నరు గారికి మనముపట్టుదలతో మనవి చేయవలెను. మనపట్టుదల నెప్పుడు ప్రభుత్వము వారు గ్రహించెదరో అప్పుడే మనకోరిక నెరవేరును. గాన మనము యిట్టియు తైర్పులు పుట్టగనే అదియిక్కడికి పట్టుదలతో మనముబ్బురులను ప్రభుత్వమువారికి తరచుగ తెలుపవలెను. ఆయుబ్బురులు ప్రభుత్వమువారు నివారించక తప్పదు. నివారించుచురు “స్వస్తి ప్రవాహస్యః పరిపాలయంతాం న్యాయేన మాన్యేణవహించ మహిశాః || అనియు”లో కాశమ స్థాస్సుభిసోధవంతు || అనియు మనము నిత్యము వచించు ప్రాధాన జాతీయగీతమై యున్నది.

ఇదియొక ఆపూర్వమైన గ్రంథము. కథ కాదు. కల్పనము కాదు. నవలకాదు. నాటక మన్నకో కాదు. ప్రబంధ మంతకంటె కాదు. పురాణేతిహాస సంబంధ మసలే కాదు, కాదు. విచిత్రమగు గ్రంథము. చదువులకు, చదివి యానందింపును. తెలుగుభాషలో ఇదివర కిట్టి గ్రంథము నెన్నడును చూచియుండదు. జంఘాలశాస్త్రీ, కాలాచార్యులు, బొజ్జయ్య సెట్టి, వాణిదాసుడు, 'సాక్షి' అను వినుగురసంఘము. ఈ సంఘముచే జర్పింపబడు విషయములు బహు చమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవరకు, ఏరసమున కారసముట్టిపడుచున్నట్లుండును. మొదటినుండి చివరవరకును, కడుపు చక్కలగునట్లు నవ్వనవచ్చుచుండును. ప్రయాణములు చేయవచ్చుడు ఏమియుం దోచవలెండునప్పుడు, అనేకవిషయముల దెలిసికొనగోరునప్పుడు యువకులకు, స్త్రీలకు, వృద్ధులకు చదువుట కింపగు గ్రంథ మింతకంటె నింకొకటి యిదివరలో తెనుగు భాషలోలేదు. ఒకమాటు చదివినవా రీగ్రంథమును వదలరు. చక్కని వచనకైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకంటె యుపయోగకరమగు గ్రంథ మింకొకటిలేదు. జంఘాలశాస్త్రీ యుపన్యాసధోరణి, కాలాచార్యుల రచనానైపుణి, వాణిదాసుని బంధురప్రబంధరచనాసక్తి సాక్షి విషయనివేదనాదైఖి, అభిప్రాయసమంజసత, చదువదగినవి. ప్రతిగ్రాంధ్రుడును ప్రతి అక్షరాస్యుడును యీగ్రంథమును జనువదగినది. ఒకయెడ సంభాషణాచాతుర్య! మింకొకయెడ పాత్రవిలసనకైఖి! ఇంకొకయెడ ఆపూర్వగర్భనాగాంభీర్యము!! చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును!!! సుమారు (500) అయిదు వందలపుటలు ఘెదలై యిటు కాగితములు, మంచి అచ్చు, కాలికోవైండు బంగారుగిట్టుతో (పోస్టేజిగాక) రు 2. సోల్ ఏజంటు:— తెలికిచర్ల వెంకటసుబ్బారావు, నెంట్లలో పుస్తకాలయము, రాజుపల్లె.

THE GREAT WAR.

TELEGRAMS.

William must be Destroyed: O'Grady in Russia.

Austria's Peace Offer to Russia.

Nivelle's Finger on Germany's Weakest Point.

[REUTER'S AGENCY]

RUSSIA.

British and French Labour Deputations. Destroy the "Oppressor of the World."

LONDON, April 17.

PETROGRAD.—British and French Labour deputations were given an enthusiastic reception by the Congress of Workmen's and Soldiers' delegates. Mr. O'Grady the President warmly welcomed them. Mr. O'Grady in reply said henceforth Britain and Russia would fight side by side for the destruction of the oppressor of the world William of Hohenzollern.

Finally the British, French and Russian delegates joined hands and sang the "Internationale".

Austria and Russia.

An Offer of Peace.

Central Powers Desire Peace and Friendship.

LONDON, April 17.

AMSTERDAM.—The Austrian Government has authorised a statement practically amounting to a peace offer to Russia. The statement says the Monarchy learns from the Russian Government manifesto of the 10th instant that Russia like Austro-Hungary desires an honourable peace. The statement reciprocates the sentiments in the manifesto regarding Russia not desiring to dominate over other people and says, it may therefore be stated that Austro-Hungary and Russia are similarly striving for a peace guaranteeing the existence, honour, and possibility of the development of the belligerent States. The Austro-Hungarian Monarchy is convinced that its claims do not conflict with those of Russia. The latter has stated that she is fighting in defence of the freedom of her people. Russia is no longer compelled to fight for that object. Therefore, it should not be difficult to establish an understanding between the Central Powers and Russia especially as the Austrian Emperor, in agreement with his allied monarchs, desires to live in future in peace and friendship with the Russian people.

The Austro-Hungarian declaration reminds Russia that the Social Democracy of Germany rejects the policy of conquest. The "Frankfurter Zeitung" states that the executive of the German Social Democracy in Austria has issued a manifesto to the Russian Socialists in favour of peace.

Proclamation Causes No Surprise.

Austria's singular pronouncement in favour of peace with Russia causes no surprise. It was well understood that only the German refusal to co-operate prevented the issue of definite peace proposals on the occasion of the recent meeting of the German and Austrian sovereigns. To-day's declaration suggests that Austria is nearing the end of her tether and is seeking a separate peace with Russia.

Provisional Government and Allies.

It must be remembered that the Russian Provisional Government has accepted all the treaties with the Allies including the pact forbidding a separate peace.

The resignation of Count Martinic, the Austrian Premier, on the grounds of health, which is announced to-day, may probably be connected with the new peace movement.

Soldiers and Workmen.

Delegates Support Provisional Government.

LONDON, April 17.

The general Congress of the Council of Workmen and Soldiers' delegates from all parts of Russia has passed a resolution appealing to the democracy to support the Provisional Government so long as it continues to consolidate and develop the gains of the revolution and does not base its foreign policy on aspirations of territorial expansion.

GREAT BRITAIN.

Speeches at Edinburgh.

Tribute to Scotsmen and Ministers.

LONDON, April 17.

In his speech on the occasion of receiving the freedom of Edinburgh the Maharajah of Bikanir said he regarded it not as a personal tribute, but as a generous recognition of the unique position in the Empire of the Indian princes and of the services which along with their fellow-countrymen it had been their proud privilege to perform for their beloved Emperor and for the Empire. He paid tribute to the great part which Scotsmen had played in India where they had exhibited that sterling honesty, grip, as well as intellectual and physical gifts distinguishing the nation. He was greatly impressed by the close resemblance, in so many things, between Scotsmen and Rajputs. They from India appreciated very greatly the generous, sympathetic and patient handling of Indian needs and sentiment not only by the Imperial Government but also by the Ministers of the Oversea Dominions whose warm welcome and sympathy they would never forget. He was convinced that one result of the Imperial gathering would be a definite and permanent strengthening of Imperial ties.

Tribute to Edinburgh University.

Responding, when the Degree of Doctor of Laws was conferred upon him, the Maharajah of Bikanir said India would be deeply grateful to the Edinburgh University for its generous hospitality and the kindness extended her student sons.

Exhortation to Students.

Later, addressing the Indian students, he said he was confident that they recognised their responsibilities and by showing themselves worthy and devoted sons of India, loyal to the Empire, were able to take their place in the vanguard of the country's advance towards a higher goal. He exhorted them to turn the healthy and inspiring association of Edinburgh to the best account not only in their own interests, but, principally for the benefit of the Motherland and the Empire. This terrible war had brought all parts of the Empire closer together and it was his personal belief that as England now understood India and her aspirations better than ever before the future was full of hope for the Motherland.

Grain Prices in Britain.

Fixed by Controller.

LONDON, April 17.

The Press Bureau announces that Lord Devonport will take over, on the 30th, all barley except homegrown which is not kiln-dried, and will fix the maximum prices of homegrown wheat at 78s per quarter of 480 pounds; barley except kiln-dried, at 65s per quarter of 400 pounds and oats at 55s per quarter of 312 pounds.

Development of Indian Resources.

Place in Great Empire Schemes.

LONDON, April 17.

Interviewed regarding the place of India in the scheme of the Empire Resources Development Committee for the establishment of an Imperial Development Board for so as to give the State a share of the resources of the Empire, which will be devoted towards the liquidation of the debt, Lord Islington, who is a member of the Committee, said the whole trend of the Holland Committee's inquiry was in keeping with the policy of the Committee and presumably, if the Imperial Development Board were established, one of its duties would be to consider and make suggestions regarding the lines on which Indian industrial development should be pursued. In the interest of the Empire as a whole, India offered several instructive examples of the advantage of the control of the public utility services and state enterprise in industry.

Lord Islington said that the most important of these examples was the Indian railway system. The class of Indian railways, of which most of the capital was furnished by the State but which were managed by Companies entitled to share in the profits, seemed to offer a valuable suggestion for the possible extension of State enterprise in other parts of the Empire.

The Silver Market.

LONDON, April 17.

Mr. Montagu's report says:—Business has not been active. The market is so narrow that a sudden movement of price either way need not be unexpected. A further purchase of 45,000 ounces was made last week by the United States Government. Such support though not large is likely to impress the American market owing to the quarter when it emanated.

The Shanghai Exchange remains fairly steady. In the neighbourhood of "3s 6d." An unusually large reduction of 191 lakhs occurred in the Indian Treasury's holding of silver which is now lower than since February 15th.

FRANCE.

French Envoy to the States.

LONDON, April 16.

PARIS.—The distinguished political writer and deputy Mr. Kerdien is proceeding as the High Commissioner of the French Republic to the United States with plenary power to co-ordinate all technical measures of co-operation.

AMERICA.

Wilson's Appeal to Americans.

Harvests Must Settle Fate of War.

WASHINGTON, April 17.

Not only during the present urgency but for sometime after peace both our people and a large proportion of the people of Europe must rely upon American harvests, and upon the farmers of America therefore in a large measure rests the fate of war and the fate of nations. May not the nation count on them to omit no step to increase

production or to bring about more effectual co-operation in the sale and distribution of products? Time is short. It is of the most imperative importance that everything possible should be done immediately to make sure of a large harvest. I call upon young men and old alike and upon able-bodied boys to accept and act upon this duty, to turn in hosts to farms and make certain that no pains and no labour are lacking in this great matter. I particularly appeal to the farmers in the South to plant abundant foodstuffs besides cotton. They can show their patriotism in no better or more convincing way than by resisting the great temptation of the present price of cotton and helping upon a great scale to feed the nations and peoples everywhere, who are fighting for their own liberties. The variety of their crops will be the visible measure of their comprehension of their national duty. The Government of the United States and the Governments of the several States stand ready to co-operate and do everything possible to assist farmers in securing an adequate supply of seed and an adequate force of labourers for the harvest time and the means of expediting shipments of fertilisers and farm machinery besides of the crops themselves. The course of trade shall be as unhampered as possible and there shall be no unwarranted manipulation of the nations' food supply by those who handle it on its way to the consumer.

This is our Opportunity

to demonstrate the efficiency of our great democracy and we shall not fail short of it. This, let me say, to middlemen of every sort whether they are handling our foodstuffs, raw materials of manufacture or products of our mills and factories. The eyes of the country will be especially upon you. This is your opportunity for signal service and efficient and a disinterested country expects you, as it expects all others, to forego unusual profits, to organise and expedite the shipment of supplies of every kind, but especially of food, with an eye to the service you will be rendering and in the spirit of those who enlist in the ranks, for their people and not for themselves.

I shall confidently expect you to deserve and win the confidence of the people of every sort or station. Of the men who run the railways of the country whether they be managers or employees, let me say that railways are the arteries of the nation's life and upon them rests the immense responsibility of seeing that these arteries suffer no destruction of any kind, no inefficiency or slackened power. To the merchant let me suggest the motto "small profits and quick service" and to the shipbuilder the thought that the life of the war depends upon him.

Food and War Supplies.

must be carried overseas, no matter however many ships may be sunk, the places of those sunk must be supplied immediately. To the miner let me say he stands where the farmer does. The work of the world waits on him. If he slackens or fails armies then statesmen are helpless. He also is enlisted in the great Service army. The manufacturer need not be told. I hope that the nation looks to him to speed and perfect every process and I want only to remind his employers that their service is absolutely indispensable, and is counted on by every man loving his country and its liberties.

Germans in Brazil.

RIO DE JANEIRO, April 18.

at present in Rio de Janeiro from the large colony of Germans of Brazil.

BRITISH FRONT

BRITISH CLOSING IN.

On Lens and St. Quentin.

Retreating Germans Terrible Losses.

LONDON, April 17.

Reuter's correspondent at Headquarters mentions that the six-inch gun referred to in an earlier communication is now being employed effectively against the Boches. Other booty included a number of howitzers and field-guns, eight-inch shells, large quantities of bombs, high-explosive materials, and truckloads of unused steel rails. The correspondent gives further particulars of our successful counter-attack at Lagnicourt yesterday morning. The retreating Hunns were caught by their own fire which was cut out in the direction in which they were forced back. While they were running wildly up and down trying to find a passage, our men were firing desperately shooting them down in hundreds. The intensity of the rifle-fire was unequalled since the days of the battle of the Marne. Many of our men fired a hundred rounds. The desperate Germans crawled right at our men with hands up. The correspondent reports that fighting at both ends of the line has been steadily insistent throughout the past twenty-four hours. Our troops are closing in on Lens and St. Quentin.

British Enthusiasm at News.

LONDON, April 17.

Reuter's correspondent at Headquarters says:—The news that the great French offensive started this morning ran through our army like wildfire and evoked the greatest enthusiasm.

FRENCH FRONT.

German Announcement.

LONDON, April 17.

A wireless German official telegram says: There has been little fighting at Arras. A great French attempt with the far distant object to break through on the Aisne commenced after ten days of mass fire. A bitter fight is proceeding around our foremost positions. The frontal attacks is forty kilometres wide.

TELEGRAMS.

Organised Positions Won.

LONDON, April 17.

The French communique says we organised the position between Soissons and Rheims. A strong German counter-attack on our new line in the region of the Aisne was broken by our curtain of fire and machine gun fire which inflicted heavy losses on the enemy. Other enemy counter-attacks in Courcy sector also failed. The weather continued very bad. There was an artillery duel in sectors west of Auberive in Champagne.

Nine enemy aeroplanes were brought down including Captain Guynemer's thirty-sixth.

Enemy's Vigorous Defence Overcome.

First and Second Positions Taken.

LONDON, April 17.

Last night's French communique says:—Between St. Quentin and the Oise artillery fighting continued. South of the Oise we made fresh progress on the plateau east of the line through Barisis and Quincy Bassée. After artillery preparations lasting several days, we attacked in the morning between Soissons and Rheims the German lines on a front of about forty kilometres. A desperate battle ensued on the whole front where the enemy had collected very large forces and numerous guns. The French everywhere overcame the vigorous defence and carried the first German position between Soissons and Craonne. East of Craonne we carried the second German positions south of Juvincourt and further south carried the line as far as the western outskirts of Berniercourt and as far as the Aisne Canal between Woivre and Courcy. Repeated violent counter-attacks north of Villersaubeis were broken by our fire with considerable losses for the enemy. Prisoners hitherto counted exceed ten thousand. We have also captured a quantity of material. Artillery fighting continued in Champagne. There was an intermittent cannonade on the rest of the front.

Importance of New French Offensive.

LONDON, April 17.

Last night's French communique, confirming the telegrams from Reuter's correspondent at headquarters, marks the opening of the French campaign. While F. M. Sir Douglas Haig has been crumbling up the northern end of the Hindenburg Line, the French artillery in Champagne has been deluging the German lines with shells of every calibre for ten days, but hitherto there has been no sign of infantry or of the exact locality selected for attack. It is now clear, however, that General Nivelle has put his finger on Germany's strategically weakest point. The Germans also are evidently aware of the weak point in their armour for, as revealed in the communique, they have been massing considerable forces in Champagne, which must be badly wanted in the north. The Craonne region has always been a dangerous zone for the Germans and fighting has seldom stopped there, since the retreat to the Aisne. By coincidence this region is most important to the French, since beyond Bertinbarbier lies the open way to the great plain encircling Loos. The complete break of the German front in this region would, therefore, jeopardise not only the enemy fighting in front of Loos, but all the German armies in Champagne. Loos stands on a narrow neck towards the north, the scene of the most bloody fighting in 1914 against Blucher's invading Russians. The plateau is covered with orchards and vineyards and intersected by the splendid roads. It rises gradually towards Mezieres, whence the main road and railway follow the Meuse direct to Namur. This is a possible explanation of the German anxiety in the Rheims region. The whole length of the Anglo-French offensive is at present one hundred miles.

SALONIKA FRONT.

Enemy Aeroplane Captured.

LAHORE, April 17.

LONDON, April 16th.—Reuter's correspondent in Macedonia states that one of the latest German bombing aeroplanes, double-engined and with a crew of three, has been forced to land and the aviators were taken prisoners. ("C. and M. Gazette.")

TURKEY.

American Guardship Interned.

LONDON, April 17.

AMSTERDAM.—A telegram from Constantinople reports that the American guardship "Scorpion" was ordered to leave harbour within twenty-four hours. As she failed to do so she was interned.

MESOPOTAMIA.

Running Battles in Mesopotamia.

SIMLA, April 17.

The following telegram dated the 17th instant has been received from "Eye-witness" Mesopotamia:—

BAGHDAD, April 16.

We have been fighting a running battle last few days with the Turkish force between the Tigris and the Dialah rivers, some 50 to 60 miles North Northeast of Baghdad. The hostile force includes Turkish Army Corps lately withdrawn from Persia. On the 10th our cavalry only were in touch with the enemy. On the 11th a column of our infantry made night marches from the Tigris, attacked the enemy at Chilleh and drove him from his advanced position inflicting heavy loss. 315 dead were counted on the battle field. One field gun was taken. In the early morning of the 12th enemy withdrew and took up a new entrenched position at Bitalihassan, 6 miles Northeast. They were forced out of there on the 13th

and on the morning of the 14th were holding a new line at Seraijuk, 1,500 yards in front of our infantry. Early morning our guns registered one position. The whole of our cavalry worked round the flank of the enemy. Artillery threw intense barrage on trenches and machine guns got good target as the enemy retired. The Turks were driven back all along the line. Operations still continue in spite of intense heat. The enemy is falling back towards the hill. Deserters report heavy Turkish casualties. In continuation of the communique issued on the 14th April General Maude's forces continued to drive back the Turkish forces during the 13th April taking 80 prisoners. Great heat rendered the task of keeping in touch with the retreating enemy a difficult one, but no respite was allowed the Turks and on the 15th April General Maude reported that they were back in the position in the Jabel Hamrin Hills whence they started on the 9th April.

The 13th Turkish Army Corps which was the force engaged in these operations has suffered very severe losses, 315 dead not 200 as stated previously, were found on the battle field of the 11th April above.

Indian Telegrams.

From our own Correspondents.

[BY WIRE.]

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, April 17.

Applications for the War Loan now amount to Rs 12,61,47,900. The details are as under:—

	RS.	AS.	PS.
Bombay	5,28,63,700	0	0
Bengal	4,18,86,100	0	0
The Punjab	96,09,300	0	0
The United Provinces	85,56,300	0	0
Burma	43,23,300	0	0
Madras	33,64,900	0	0
Minor Administrations	23,40,600	0	0
The Central Provinces	19,20,500	0	0
Bihar and Orissa	10,31,900	0	0
Assam	2,51,900	0	0

Beighton Hockey Tournament.

Second Round.

CALCUTTA, April 17.

In all three matches were decided to-day, that between the Customs and the Eastern Bengal Railway proving the best. The two teams were well matched and as neither side could secure the lead extra time was ordered when the Customs won by 2 goals to 1.

The other matches proved one-sided and tame, Greer beating Town by 3 goals to love and the Rangers disposing of St. Xavier's by 4 goals to love.

Indian Defence Force.

Calcutta Exemption Tribunal.

CALCUTTA, April 17.

The Exemption Tribunal to-day disposed of about sixty cases. Mr. J. A. Jones, Acting Editor of the "Statesman" and Mr. J. F. Tremearne, Manager of "Capital", were granted total exemption. Mr. R. Leishman, an engineer in the employ of Mackintosh, Burn and Company, applied for exemption on conscientious grounds. He said:—"I cannot be associated with an army that is responsible for taking human life." The President said: "There does not appear to be any immediate likelihood of your having to kill anyone. Volunteering is a very healthy exercise." The application was refused.

BOMBAY.

An Epidemic of Cotton Fires.

BOMBAY, April 18.

Another fire broke out yesterday evening in a godown situated in Colaba containing 4,012 cotton bales belonging to Mr. Gumbhirc and Kedarnath. Damage done by fire and water is estimated to about Rs 4 to 5 lakhs. Origin of the fire is not yet known. The damage is covered by insurance.

District Conference Proceedings.

POONA, April 17.

The first Belgaum District Conference held under the Presidency of Mr. Karandikar of Satara has just completed its sittings at Chikodi. It was attended by the Hon. Mr. Belvi as a Belgaum delegate and Messrs. Tilak and Kulkarni and Dr. Deva of the Servants of India Society and several others from Poona, on invitation from the Reception Committee. The Swaraj resolution supporting the Congress Reform Scheme and the War Loan resolution were proposed by Rao Bahadur Naik of Belgaum and Rao Sahab Shivamurti Swachy, respectively. Among others resolutions dealing with the jury system, increase in land revenue and income tax, district durbars, elementary education and the Arms Act were passed. The next conference was invited to Athani.

Educational Conference.

Along with the political Conference an educational conference was also held. Rai Sahib Shivamurti Swamy presided. Mr. Tilak took part in its deliberations and amongst several others Messrs. Helvi, Marathe, Kulkarni and Dr. Deva attended it. The conference passed only three resolutions, one about loyalty, another about elementary education being made free and compulsory and the third about the grant of scholarships to pupils of the backward classes.

Poona Exemption Tribunal.

POONA, April 17.

The Exemption Tribunal for Poona Divisional Area met this morning at the Collector's Office, Mr. Wiles, I. C. S., being the President and Lieutenant-Colonel Leslie, Cantonment Magistrate, and Mr. G. W. Scott, Agent, Bank of Bombay, members.

Lieutenant-Colonel Walker, Commanding the Poona Rifles, with Lieutenant Kearsy, Adjutant of the Corps, appeared for the purpose of taking exception to such cases as they considered necessary, and Captain Graham-Smith represented the G. O. Commanding the Poona Divisional Area. Twenty-one applications were considered, the majority from men living in out stations, none of whom were present in person. Among the chief claims for exemption dealt with were the following:—Mr. P. Pauling of Pauling and Company, contractors in Tata Engineering Works at Shortnear Lanowli claimed temporary exemption on behalf of Messrs. B. G. Gillet, F. I. Moore and W. K. Hill up to the 15th of June which was granted, and Mr. B. D. Richards and another Engineer on the same works, were similarly granted exemption from general military service up to the 30th June. Mr. H. S. Cuber, Superintendent, Military Accounts, who put in an application for exemption on the ground that he had to travel in the course of his duties, was asked to appear before the Tribunal, while Mr. H. P. Comber, Form Overseer, Ahmednagar, who claimed total exemption, was put into the Local Reserve. The application, of Mr. G. Siddrott of Poona Indian Village Mission at Musrapur, 23 miles outside Poona, was refused. Rev. Alexander Robertson of the Presbyterian Mission was granted partial exemption and put in class B. for local active service, and Mr. C. W. Turner, I. C. S., was given temporary exemption for six months. The majority of the other applicants were required to appear before the Tribunal, else to produce medical certificates.

SOUTH INDIA.

Sir Arthur Lawley in Coonoor.

COONOOR, April 17.

This morning Sir Arthur Lawley accompanied by General Crocker and Mr. H. Moberly, I. C. S., (retired) motored down from Ooty and visited the Station Hospital where he was received by Colonel Lloyd who showed him round the different wards. Sir Arthur Lawley then proceeded to Wellington Barracks where he was received by Major Charles Bagnall. The strength of the depot is one thousand and ten, most of the invalids being from Mesopotamia, France and the Persian Gulf. Sir Arthur also visited the enteric depot, where Major W. W. Browne, R. A. M. O., received him.

New Registered Recruits.

SECUNDERABAD, April 17.

All European British Subjects registered under the Ordinance were ordered to turn out to-day at the headquarters of the Hyderabad Rifles. About 500 mustered and the parade presented a curious spectacle. High Government Officers drilled shoulder to shoulder with humble railway employees. Even the local clergymen, though exempt, were seen in the ranks. The Adjutant announced that daily drills were to be held till further orders at 7 A. M. for one hour and N. C. O's classes were being held twice weekly.

UNITED PROVINCES.

Recent British Victories.

Local Feeling.

ALLAHABAD, April 17.

This morning Mr. F. D. Simpson, District and Sessions Judge, Allahabad, addressing the members of the Local Bar before commencing the work of the day explained to the assembled vakils the real significance of the recent British victories on the western front, over which they had all reason to rejoice. Mr. Roy, President of the Bar Association, said that they joined in rejoicing and hoped for the early and successful termination of the war.

GERMANY.

Consternation in Germany.

ALLAHABAD, April 17.

LONDON, April 16th. The Exchange correspondent at Amsterdam quotes a report from Cologne, according to which the Kaiser has ordered a special report on the first day of the Arras to be sent to him immediately. The news of the German defeat has produced consternation throughout the Empire, although experts are doing their utmost to minimise the British achievements and the papers are not allowed to publish in full the British reports. Comments are based on Monday's German communique concluding with the promise that if Germany has to evacuate France and Belgium the occupied territories will be turned into a desert.

A correspondent at the front, in order to illustrate the unexpectedness of the British attack, tells us a story of a German Transport unit which, having breakfasted at Donoli, started for the front quite unaware that they were going into the danger zone. They reached their destination at 1 o'clock the whole unit was in a cage six miles behind our lines. ("Pioneer").

Latest Telegrams.

LONDON, April 17.

A correspondent at the front refers to our liquid fire descending like rain on the heads of the terrific enemy.

A proclamation by the King of the Hedjaz stigmatises Young Turks as the authors of gross violations of holy places, without the slightest respect for Islamic precepts, and appeals to the people to overthrow these criminals. ("C. and M. Gazette" cable)

It is semi-officially stated that the Germans have massed at least twenty divisions and all available batteries on the Soissons-Rheims front. Our advance has reached a depth of between three and four kilometres at certain points. Altogether the Allies have placed 100,000 Germans "hors de combat" in eight days.

A new Party, called the Independent Social Democratic Party of Germany, has been founded under the joint presidency of Herr Haase and Herr Ledebour, to oppose Herr Scheidemann's Socialist Party and the Government. The "Vorwaerts" is supporting it.

పింగళ సంవత్సరాదినంచిక

తయారగుచున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైద్య, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకతములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

ఏప్రియలు రెండవ వారములో వెలువడగలదు.

కాగితముల కలవ్రనం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల రు 2-0-0
అధ్యసంవత్సర	,, ,, 0-8-0
అధ్యసంవత్సర	,, ,, 0-12-0
ఆంధ్రవార్షిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	,, ,, 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపొడి.	మోహినీ తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపేథి మద్రాసు.

సాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడికి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

శరీరములను నిండుచుకొనడాదులకు కీరీటునువంటి వుండు. ముత్యపులను, మచ్చలను గొడవలను శుభ్రముగా, సాదాసాధనములను అన్ని విధములకును గలగు చర్మరొగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(28)

అనావధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి సాదరసవోషములను, మలబద్ధకమును కారసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రముచేయును. శరీరాశోగమును గలగు జేయును. 16 శోభాలను కుండుటకు 4 బోన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

(ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No. 2. BOMBA.

ఆంధ్ర పత్రికలో శాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది త్రియ్యో కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

వికభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టిపేథి, మదరాసు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కింవెనివారితోనే సంగతిసందర్భముల నలకు నాలోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరుమోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సోత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తలాలపెట్టె నెం 553 రు,

389

మదరాసు.

(వై కా ము జుమె గోర నప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

మోటారు నడపుట.

మూడుమాసములలో మోటారుగార్లు నడుపునట్లు చేసి గవర్న మోటారు స్ట్రీఫ్ కేటు ఇప్పించెదము. ఫీజు రు50-0-0; 2 మాసములలో తయారు చేయుటకు రు 60-0-0.

రాంనాయక్ అండుకం పెని

మోటారు ఇంజనీర్సు

722

మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందుగా పబడినది. అందరు జరివి తీగవలయును. వెల 0-4-0 పోస్టేజి కేటు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టిపేథి, మదరాసు.

మదరాసు నన్యము (700)

మేలైన బందరాకుతో తయారు చేయబడ్డది. ఒకపాండు లేక 13 పలములు రు 1 0 0 ఒకసేరు లేక 8 పలములు ,, 0 12 0 ఒకవీశే లేక 40 పలములు ,, 3 0 0 ఎస్. ఉల్ సిలి అండ్ కో, మదరాసు. ఈ. S. Woolseley & Co., MADRAS. E.

హెచ్. టి. మహమద్ అండుకో,

[723]

మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒక సారి ఆగ్గరుయిచ్చిచూచినచో తమ కే తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కొపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసువీచములు - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ ప్రస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

తెలుగులందు వెల సిసా ౧-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధ గలదు తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. కుట్టినవోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును. అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాస

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన కాశ్మీర చర్చ గ్రంథకర్త:— సా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

బెంగుళూరు కూరగాయలు పండు.

ప్రతిబుట్టలో పలువిధముల యింగ్లీషు, యిండియన్ కూరగాయలు, పండ్లకలిగిన బుట్ట 1-కి రూ 4-0-0. సామాన్యముల బుట్ట 1-కి ,, 3-0-0. రైలు ఛార్జులు మొదలయినవి ఉచితము. ప్రతి ఆర్డరులు వైకముతో బంపవలెను. ది ఆంగ్లో యిండియన్ ప్రెస్సింగు కంపెనీ, చాచరాజపేట, బెంగుళూరు సిటీ.

క్రికేటులైన గోసాలకృష్ణ గోకతేగా చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 బి. పి. ఖన్నులు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

“గణపతి”

మార్కు

హిందూదేశీయ పోస్టులేండు సీమెంటు

బ్రిటీషు స్టాండర్డు వారిచే కొరబడిన అన్ని పరీక్షలకును నెగ్గినది.

పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటు వారు కంట్రాక్టులు, గృహనిర్మాణములు అందరును ఉపయోగించు చున్నారు.

మదరాసులో ఈ క్రింది పేరుగలవారిచే నిలువ చేయబడియున్నది.

ది సౌత్ ఇండియన్ ఎక్స్‌పోర్టు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

పోస్టుబాక్సు నెంబరు 37, మదరాసు.

ఎ. హిందూపాంగు బ్రదర్స్, మిషన్ బిల్డింగ్స్,

విశాఖపట్టణము.

(661)

ఉచితము! ఉచితము!!
మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటల గల కైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన వచ్చును. క్రియము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు.

రాజకైద్య శారాయణజీ కేశవజీ,
188 20, చీనాబజారుకోడ్, మదరాస్.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును కాల్వలకును పాటును స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరశాస్త్రమును దృఢపరచును ఆయుర్వేదాన్ని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నియమమును పోస్టుచార్జియు మేమే భరించుచుండెదము. కంటన్ ప్యాకేజీయందు 219 వైద్యశాస్త్ర మునిశ్చయకర్త గోవిందజీ, ఆతింకనిగూ కౌపధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

శ్రీహార్మికి రామాయణము - ఆంధ్ర వచనము.

ఈ పుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 150 పటము లున్నవి.

బాలకాండము	అట్టలేండు	1-0-0	క్యాబిన్	1-4-0
అయోధ్యాకాండము	1-వ భాగము	1-0-0	,,	1-4-0
,,	2-వ ,,	1-0-0	,,	1-4-0
అరణ్యకాండము	...	1-4-0	,,	1-8-0
కిష్కింధికాండము	...	1-0-0	,,	1-4-0
మందరకాండము	...	1-8-0	,,	1-12-0
మౌన్యకాండము	1-వ భాగము	1-0-0	,,	1-4-0
,,	2-వ ,,	1-0-0	,,	1-4-0
,,	3-వ ,,	1-0-0	,,	1-4-0

సంపూర్ణము రి సంపుటములు.

బాల, అయోధ్యాకాండములు - 1 సంపుటము 8-8-0

అరణ్య, కిష్కింధిక, మందర కాండములు - 1 సంపుటము 4-8-0

మౌన్యకాండము - మూడుభాగములు, 1 సంపుటము 8-8-0

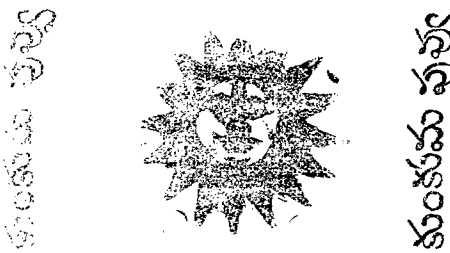
తైలకాండము - 80 పాఠ్యకాగితములపైన వుంది

అయ్య, మేలైన కాలికోలైండు, బాల, అయోధ్యాకాండములు చేరి 1-సంపుటము 5-0-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అనేడు కో,

(285) అనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమైన నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరుకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాడ్‌ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్. నారాయణ అందు కంపెనీ.
(58) 21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

తామర తైలము.

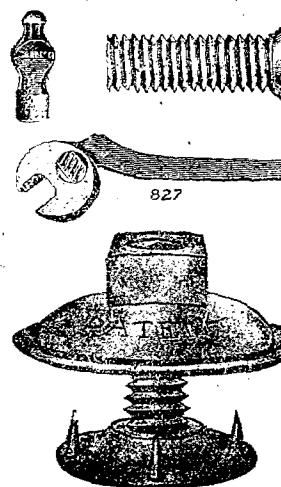
దీనిని గాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలు వెక్కదు.

జీర్ణరసాయనము:— ఈ మాత్రలను నేవించుట వలన అన్నము పచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రసనావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

బయటడిగి ఆర్దరులు సత్వరముగాను జాగ్రత్తగాను పంపబడును. ఒకమారు మోస్తరుమాచిన సంగతి తెలియగలదు.

(D668-W 318)

ఇనుప సామానులు, రంగులు, సిమెంటు, గొట్టములు పంపులు, ఫిట్టింగులు, ఫెన్సింగు సామానులు, మిల్లులు, మైనింగు, జిన్నింగు, ట్రెస్ మిల్లు మొదలగు వానిని ఏకాయకి దిగుమతి చేయువారు.

A. MOHAMED & CO.,
General Hardware &, Machinery Mart.
No. 312, Lingi Chetty Street, Madras

లోక

గర్భాశయ నోగనివారణి:— శ్రీలక్ష్మి గలుగు ఋతుశూల బహిష్టి కాకుండుట అకాలబహిష్టి, మైల బాన్డి గాను, తక్కువగాను సోవుట, మనుమరోగము, సంతాపీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూలికావాతము, క్షీణనోష్ణలు, అరికాళ్లు, ఆరచేతులు మంట ముదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అమృత

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, క్షీణనోష్ణలు, సోమరితనము, మేహ ప్రణములు, సుఖసంకటములు, నిస్సత్తవ, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

అర

జ్వర నివారిణి. బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బౌద్ధశాల,
166 9, బందరుపేటి, మద్రాసు.
శ్రావించి:— సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

శ్రీ మదాంద్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదు నెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? కులభేదము లేక కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాత్రా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవా రీగ్రంథమునై చంచలభిక్షామము నిచ్చి యున్నారు. శ్రేణిమిగుల సులభము. 400 పుటలు. అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్నది. వెల 5-0-0 కర్పణుల పేరు.

శ్రీ మదాంద్ర లలితోపాఖ్యానము

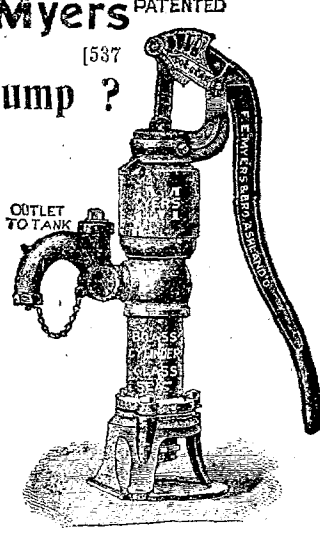
సులభము, మృదునుభవము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములపై అచ్చు, కాలికోలైండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు పేరు.

26] జనమంచి కేమాదిశర్మ,
కేలగు పండితుడు.
మరిసిపల్ హైస్కూలు, కడప.

What is a Myers PATENTED

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

K. B. Joshi & Co.,
321, Hornby Road, Fort Bombay.